

Amarant

Magazine van Groep 7152

Jaargang 55

Nummer 1

FEBRUARI 2026

In dit nummer:

- ◆ De ongrijpbare Lucy Rijker
- ◆ De meedogenloze Adela van Hamaland
- ◆ De vrouw in de kunst: Lois Dodd
- ◆ Wat is een bore-out?
- ◆ Queer erfgoed: Karl Giese en de nalatenschap van Magnus Hirschfeld
- ◆ Salamanca, universiteitsstad met charme

Belle Tuinonderhoud

Tuinonderhoud, snoeiwerk en afvoer snoeiafval
Vakwerk voor een redelijke prijs
Particulier en zakelijk tuinonderhoud
Voorjaarsbeurt en najaarsbeurt
Levering beplanting, grond en mest
Volkstuinen
Zelf meewerken of delen van het tuinwerk zelf verrichten

Een unieke combinatie. Het kan dus toch nog! Vakwerk leveren, afspraken nakomen, advies en antwoord op uw vragen. Alles tegen een zeer gunstig uurtarief. Voor meer informatie over prijzen of voor het aanvragen van een offerte kunt u ons vrijblijvend mailen: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Email: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Tel: 06-53801335

roze
hulpverlening.nl

Jouw eigen website of
webshop? En ècht
betaalbaar?
www.hb-idee.nl
Gewoon even bellen: 06-51853535
(Hanny)

“Potten & Pannen” ontmoet vrouwen aan tafel! Kom je ook?

Een smaakvolle culinaire eetgroep voor vrouwen die van vrouwen houden, zonder opscheppen!

Kijk voor alle informatie/aanmelding op onze website.

www.pottenenpannen.simp-site.nl

E-mail: pottenenpannen1@gmail.com

Inhoudsopgave

Reportages

- 6 Lucy Rijker van bokser naar boeddhist
- 13 De meedogenloze Adela van Hamaland
- 18 Vrouwen van naam, Anna van Gelder
- 34 Vivian Jenna Wilson, socialmediapersoonlijkheid

Lezen

- 19 Kort verhaal van Anne Keen
- 25 Gedichten
- 36 Column Nyx

Cultuur

- 30 Jugendstilmuseum Salamanca
- 32 Vrouw in de kunst: Lois Dodd

En verder voor jou...

- 4 Nieuws
- 11 Voor jou gelezen
- 17 Voor jou gegeten
- 21 Voor jou de natuur in
- 23 Voor jou aan het werk
- 26 Voor jou gezien
- 28 Voor jou beluisterd
- 37 Voor jou op reis
- 39 Niet te missen
- 40 Servicepagina
- 42 Vooruitblik volgende nummer

Voor je ligt de nieuwe Amaranant. Het is maar liefst de 55ste jaargang. Eens even gezocht of er oudere tijdschriften bestaan. En jawel er is er één. "De Gids" uit 1837 is het oudste algemeen-culturele en literaire tijdschrift dat nog steeds bestaat, zij het met focus op literatuur. Tot mijn grote verbazing staan we op een gedeelde tweede plaats met "Oor", het oudste en grootste bestaande muziektijdschrift. Dat bestaat net als wij vanaf 1971. Toch iets om trots op te zijn. In dit nummer een artikel over Lucia Rijker, van bokser naar boeddhist. Ook een verhaal over Adela van Hamaland. Geen bokser, maar wel even meedogenloos. En een eerbetoon aan Sugar Lee Hooper. Zoals elk nummer ook dit keer een column en een kort verhaal. En er is kunst en cultuur. Weer genoeg te beleven denken we. Wij wensen je veel leesplezier. We hopen dat 2026 voor jou goed van start is gegaan. We wensen je een mooie roze jaar toe.

Wij zijn altijd op zoek naar medewerkers, ook voor een eenmalig verhaal, gedicht of column. Wil jij incidenteel of voor langere tijd meewerken? Stuur dan je bijdrage naar: amarantmagazine@gmail.com

Adriëne Nijssen, hoofdredacteur

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

Honderden demonstranten bijeen in New York - en plaatsen regenboogvlag terug op Stonewall Monument

De verontwaardiging was groot toen medio februari bleek dat de regenboogvlag was verdwenen bij het Stonewall National Monument in New York City. Gisteren kwam een menigte van honderden mensen bij elkaar om te demonstreren tegen de regering-Trump, die erachter zat. En er werd meteen ook een nieuwe vlag geplaatst.

Onder aanvoering van ambtenaren in New York is donderdag een grote regenboogvlag gehesen boven het Stonewall Nation Monument, die eerder deze week was verwijderd door de National Park Services. Die zeiden te opereren op instigatie van de regering-Trump.

Honderden mensen stroomden bijeen op Lower Manhattan in New York om de vlag terug te brengen naar het monument, dat is geplaatst op de bakermat van de moderne Amerikaanse lgbtiq+-rechtenbeweging. Bij de Stonewall-Inn, het café dat nog immer bestaat, begonnen in 1969 de rellen tegen de politie, waarna die beweging vorm begon te krijgen. Het protest bij het monument geldt als een daad van verzet tegen de regering-Trump, en stond onder leiding van Brad Hoylman-Sigal. Hij is de stadsdeelvoorzitter van Manhattan. De demonstratie werd bijgewoond door gekozen functionarissen van de stad, de staat en de federale overheid, naast een menigte burgers. 'De gemeenschap mag zich verheugen dat we hebben overwonnen', zei Hoylman-Sigal kort nadat de vlag was gehesen. 'Onze vlag staat voor waardigheid en mensenrechten.'

Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Zaken weigerde te zeggen of het ministerie, dat het agentschap met federaal toezicht op Stonewall beheert, de vlag opnieuw zou verwijderen. Diezelfde woordvoerder noemde het terugplaatsen van de vlag overigens nog wel "een politieke stunt". 'Het politieke schouwspel van vandaag laat zien hoe volstrekt incompetent en wereldvreemd de ambtenaren van New York City zijn ten opzichte van de problemen waarmee hun stad wordt geconfronteerd', aldus de woordvoerder van het ministerie in een reactie.

Paarse Vrijdag: voortaan de tweede vrijdag van oktober

Vanaf 2026 verplaatst COC, in samenspraak met scholen, Paarse Vrijdag naar het begin van het schooljaar: de tweede vrijdag van oktober. Voor volgend schooljaar betekent dat we Op vrijdag 9 oktober 2026 aandacht zullen besteden aan Paarse Vrijdag.

December zit vol feestdagen, afsluitingen en agenda's die uitpuiten. Sinds Paarse Vrijdag ook wordt georganiseerd op basisscholen krijgen we van scholen terug dat Paarse Vrijdag in deze maand wringt: te weinig ruimte en te weinig aandacht terwijl de boodschap om jezelf te kunnen zijn juist om ruimte en aandacht vraagt. Paarse Vrijdag wordt zo niet het sluitstuk van het kalenderjaar, maar het startschot van een nieuwe schooljaar. Een dag en een pakket dat inspireert om je het hele schooljaar in te zetten voor diversiteit en een veilig schoolklimaat. In het bijzonder voor queer leerlingen en onderwijsprofessionals.

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

Kabinet gaat Regenboogakkoord uitvoeren

Het nieuwe kabinet gaat COC's Regenboog Stembusakkoord uitvoeren. Dat staat in het regeerakkoord dat D66, VVD en CDA op 30 januari presenteerden. COC spreekt van goed nieuws voor de regenbooggemeenschap. 'Het is goed nieuws dat het nieuwe kabinet belooft om geweld en discriminatie tegen de regenbooggemeenschap en andere groepen aan te pakken, acceptatie te bevorderen en vaart te maken met emancipatie', aldus een COC-woordvoerder. 'We zijn blij met dit resultaat van onze inzet en gaan de coalitie aan deze mooie beloften houden.'

In het Regenboogakkoord, dat de coalitie nu belooft uit te voeren, staat dat er meer discriminatierechercheurs komen om geweld tegen lhbtbi+ personen en andere minderheden aan te pakken. Antidiscriminatie wetgeving wordt aangescherpt om transgender en intersekse personen beter te beschermen. Er komen meer maatregelen om acceptatie op school te bevorderen en initiatieven als Paarse Vrijdag worden gesteund.

Er komt een betere wettelijke bescherming van de mensenrechten van intersekse kinderen. Ook belooft de coalitie de 'transgenderwet', die door het kabinet-Schoof werd ingetrokken, opnieuw in te dienden en het voor non-binaire mensen mogelijk te maken hun officiële geslachtsregistratie van V of M te wijzigen naar X. In het Regenboogakkoord zijn ook afspraken neergelegd over meerouderschap.

Verder belooft de coalitie onder meer dat lhbtbi+ mensenrechten een prioriteit worden van het buitenlands- en ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Er komen maatregelen om de opvang van lhbtbi+ asielzoekers te verbeteren. Voor ontwikkelingssamenwerking komt extra geld beschikbaar. Dat is belangrijk voor lhbtbi+ personen in de vele landen waar die worden vervolgd en zelfs vermoord.

Vervolg in Hongarije

De lokale autoriteiten van de stad Pécs hebben laten weten dat Géza Buzás-Hábel wordt vervolgd voor het organiseren van de Pécs Pride. De zaak is vervolgens doorverwezen naar de rechtbank van Pécs, die een gevangenisstraf van maximaal één jaar kan opleggen.

'We zijn totaal ontzet dat de officier van justitie Géza Buzás-Hábel aanklaagt. In plaats van dreigen met een strafrechtelijke veroordeling, zouden ze hem moeten prijzen voor zijn moed om de grootste Pécs Pride in de geschiedenis te organiseren. Géza heeft niets verkeerd gedaan, maar kwam juist op voor gelijkheid en de vrijheid van vergadering,' zegt Dávid Vig, directeur van Amnesty International Hongarije.

Amnesty International roept de autoriteiten op om de aanklacht te laten vallen. 'Samen met onze partners, de Háttér Society, het Hongaarse Helsinki-comité en de Hongaarse Unie voor Burgerlijke Vrijheden, staan we achter Géza en zetten we ons in om hem te verdedigen.'

Géza Buzás-Hábel is een leraar en mensenrechtenactivist die zijn activisme voortzette, zelfs na de wijziging van de wet op de vergadering in 2025, die protesten ter ondersteuning van lhbtqia+-protesten en -marsen in Hongarije verbodde.

Ondanks het feit dat de politie het evenement had verboden en het Hooggerechtshof het verbod had goedgekeurd, vond op 20 oktober 2025 de vijfde Pécs Pride plaats onder het motto "We zullen niet buigen voor angst".

LUCIA RIJKER

Van bokser naar boeddhist

Van bokser naar boeddhist: oud topbokser Lucia Rijker goode jaren geleden het roer om. Spiritualiteit helpt haar anders naar haar verleden te kijken. 'Het lijden verdwijnt niet, maar ik kan het nu accepteren.'

Lucia Frederica Rijker, geboren op 6 december 1967 in Amsterdam, is een Nederlands kickbokser, bokser en actrice. Haar bijnaam luidt Lady Tyson. Ze is zes keer wereldkampioen geworden in boksen en kickboxen, won 54 gevechten waarvan 39 met knockout.

Lucia werd geboren in Amsterdam-Noord als kind van een Surinaamse vader en een Nederlandse moeder en groeide op met vier kinderen thuis.

Zowel in het kickboksen als in het gewone boksen was Lucia jarenlang ongenaakbaar. Ze won al haar profwedstrijden – 36 in het kickboksen, waarvan 25 door knock-out en zeventien in het boksen, waarvan veertien door knock-out.

In haar vroege jeugd deed Lucia aan judo, softbal en schermen. Op haar vijftiende begon ze met kickboksen. Bij de Amsterdamse sportschool Vos stond ze onder begeleiding van haar leraar of sensei Johan Vos en trainde ze met Mousid Akhamrane, Ivan Hippolyte en Ernesto Hoost. Ze won uiteindelijk vier verschillende wereldtitels. Daarna verlegde ze haar focus naar het gewone boksen waarin ze twee wereldtitels behaalde. De enige kickbokswedstrijd die ze verloren heeft, was een demonstratiepartij tegen een man.

Haar volledige boksrecord werd uiteindelijk 54-0-1 (54 gewonnen, 0 verloren, 1 gelijk), met 39 gevechten gewonnen op knock-out. Haar boksrecord werd 17-0, met 14 gevechten gewonnen op knock-out. Haar laatste gevecht was op 20 mei 2004 tegen Deborah "Sunshine" Fettkether. Dit gevecht won ze na tien ronden op punten.

Lucia Rijker speelde ook in een aantal films. Eerst in een documentaire over vrouwenboksen, (Shadow Boxers), maar later ook in speelfilms zoals in "Rollerball". In 2004 speelde ze de belangrijke rol van de regerend wereldkampioene Billie the Blue Bear in de met Oscars gewaardeerde film "Million Dollar Baby" van regisseur Clint Eastwood. Tijdens de opnamen van deze film was Lucia ook de persoonlijke bokstrainer van hoofdrolspeelster Hilary Swank.

Ze speelde ook in 2005 een klein rolletje in "The L Word" als trainer van Dana. In 2008 is ze opnieuw kort in deze serie te zien in de rol van Dusty, de celgenoot van personage Helena Peabody.

Begin 2008 werd bekendgemaakt dat Lucia een rol zou spelen in de elfde Star Trek-film, als Romulan Communications Officer. De film werd in 2009 in de bioscoop uitgebracht.

Voor de Boeddhistische Omroep Stichting presenteerde zij het programma "Lucia in de Ring", waarin vier personen hun visie op het onderwerp democratie gaven. Daarnaast presenteerde zij ook het programma "Lucia Rijker en het gevecht om liefde" (2009) voor diezelfde omroep.

Lucia was een van de deelnemers van het programma 71° Noord dat in 2008 door RTL 5 werd uitgezonden. Ook deed ze mee in De Pelgrimcode, een televisieprogramma van de EO.

In 2014 verscheen "Bittersweet", de prijswinnende documentaire van Marieke Niestadt over de Australische vrouwelijke bokser Diana Prazak en haar trainster Lucia Rijker. Prazak trainde voor de wereldtitel in het Super Vedergewicht. Zij won de wedstrijd van de kampioene Frida Wallberg in de 8ste ronde met een knock-out, maar Wallberg raakte buiten westen en moest in het ziekenhuis worden geopereerd aan een levensgevaarlijke zwelling in haar hersenen.

In 2014 deed Lucia mee aan het tweede seizoen van het SBS6-programma "Sterren Springen op Zaterdag", waarbij ze leerde schoonspringen. Na een sprong werd Lucia afgevoerd naar het ziekenhuis, uiteindelijk bleek ze alleen een gebroken tand eraan over te hebben gehouden. In 2016 was zij hoofdpersoon in het programma "Verborgten Verleden". In het najaar van 2016 speelde Lucia de rol als trainer in de VPRO-jeugdserie Eng.

In 2017 nam Lucia de rol op zich van coach in het televisieprogramma "Dream School". In dit programma helpt zij samen met een team jongeren vooruit die om verschillende redenen zijn vastgelopen in hun leven. Zij speelt met Eric van 't Zelfde een leidende rol binnen de serie. Zij vervult dezelfde rol in de andere zes seizoenen van het gelijknamige televisieprogramma.

Ze stopte met boksen om een carrière in Hollywood na te streven. Haar onvergetelijke rol als "moordenaar" in de iconische film "Million Dollar Baby" met Clint Eastwood heeft haar wereldwijd bekend gemaakt. Maar het is niet alleen haar succes in de ring dat indruk maakt. Lucia's levenspad, gekenmerkt door pieken en dalen, heeft haar geleerd om krachtiger in het leven te staan.

Later maakte ze een grote spirituele transformatie door, waarbij ze boeddhisme omarmde en een goeroe werd. Als spreker deelt ze haar verrijkende ervaringen met een breed publiek, van ondernemers tot jongeren, en inspireert ze anderen om te leren van uitdagende ervaringen.

Haar impact strekt zich verder uit dan de sportarena, met erkenning van haar werk als vrouwelijke atleet en haar humanitaire bijdrage aan jongeren wereldwijd. Als aanhanger van het boeddhisme en met een diploma van de "University of Living Life", belichaamt Lucia de principes van empowerment en zelfontwikkeling. Door haar coaching en workshops, evenals haar rol als coach in tv-programma's, blijft Lucia een bron van inspiratie en kracht voor velen, zowel professioneel als persoonlijk.

Lucia woont tegenwoordig in Los Angeles. Haar privéleven houdt ze ver van de publiciteit hoewel het duidelijk is dat ze haar leven liever met vrouwen dan met mannen deelt.

Op de volgende pagina's een interview dat eerder verscheen in BodyLIFE Benelux nr8 2013

U heeft nogal wat bijnamen: Lady Tyson, The Dutch Destroyer, 'The most dangerous woman in the world', Lady Ali, maar wie is nu eigenlijk Lucia Rijker?

Een vrouw met een gevoelig hart.

Heeft dat misschien te maken met het boeddhisme dat blijkbaar een grote rol speelt in uw leven?

Het boeddhisme was een soort van ommezwaai in mijn leven waar ik leerde om mijn eigen verantwoordelijkheid te nemen. Maar dat ging heel geleidelijk aan, het was eigenlijk een soort van reis om gelukkig te willen worden, mijn potentie als mens naar boven willen brengen. Maar het begon met problem solving: in het centrum van mijn leven wilde ik me powerful voelen. Dat had ik niet, ik had het gevoel dat ik snel omgeblazen werd door mijn omgeving. Erdoor beïnvloed werd. Het boeddhisme heeft me diepgang gegeven, ik ben anders gaan kijken naar het leven, naar mijn prestaties.

U heeft als lijfspreuk: Be your greatest self. Heeft dat ermee te maken?

Ja zeker: je kunt je omgeving niet altijd controleren, maar je kunt wel zelf keuzes nemen hoe je er over denkt, je potentie naar boven brengen. Als je je talenten niet benut, omdat je met boosheid vindt dat je eigenlijk op het grote toneel had moeten staan, dan geef je eigenlijk een gedeelte van jezelf op. Waar het om gaat is: breng jij je talenten naar boven?

Heeft het u geholpen met de beoefening van de sporten die u gedaan heeft?

In het begin van mijn carrière was het alleen maar winnen om het winnen. Ik identificeerde me ook met het winnen. Op het moment dat ik begon met de beoefening van het boeddhisme werd ik wakkerder en wilde ik ook waarde creëren met het winnen. Dus niet alleen de profits voor mijn ego binnenhalen, maar ook iets voor mijn generatie neerzetten. Zoals bij de Olympische Spelen 2012 waar voor de eerste keer de acceptatie was van vrouwen in het boksen, daar wilde ik een bijdrage aan meegeven, ik wilde laten zien dat vrouwen kunnen vechten.

Dat is u aardig gelukt!

Ja, maar de mensen verklaarden me altijd voor gek, omdat ik zo fanatiek was. Doorzetten, je niet laten verslaan, maar je ook niet teveel identificeren met je prestaties. Want dan verlies je ook weer jezelf. Dat is allemaal relatief, en daar heeft het boeddhisme me mee geholpen, ook. Niet alleen met de sport, maar ook in het omgaan met de roem, dat ik met beide benen op de grond blijf.

Voelt u zichzelf een rolmodel?

Nou, een rolmodel... Ik probeer mensen te inspireren in mijn werk als coach en als spreker. Als mensen zich door mij geïnspireerd voelen, prima! Het hoeft niet zo te zijn dat mensen mij geweldig vinden. Ik doe het vanuit mijn hart, met passie, omdat het mijn missie is. Ik krijg heel veel feedback van mensen die daar iets uit halen, en dat is wel heel fijn, maar om nu te zeggen dat ik een rolmodel ben, dat zeg je toch niet over jezelf?

Mag ik zeggen dat u lichamelijke fit blijft door het trainen, maar geestelijke fitheid haalt uit het stimuleren van mensen?

Het is een combinatie van beide. Ook doordat ik spiritueel oefen en mezelf wil uitdagen, op alle vlakken, continu, dat ik mezelf blijf verdiepen en dat vind ik belangrijk.

U heeft nogal wat verschillende sporten beoefend, is dat ook een zoektocht geweest?

Niet zo, ik denk dat ik gewoon atletisch begaafd ben. Als kind ga je zoeken waar je goed in ben en ik was toevallig overal goed in. Schermen heeft de basis voor het voetenwerk neergezet. Met softbal heb ik geleerd in een team te werken, maar ook dat ik een individuele sporter was. Karate gaf me de eerste taste van een-op-een combat, met kickboksen moest ik handschoenen aan, was het iets serieuzer en boksen, ja dat was weer een ander kunstwerk. Het was allemaal nuttig voor waar ik nu ben.

Hoe vond u het om te spelen in Million Dollar Baby?

Dat was een bekroning op mijn carrière, op alle jaren hard trainen, afzien. Het was echt een bekroning om met zo'n crew te mogen werken.

U had eigenlijk een dubbele rol: u trainde Hilary Swank voor de rol, maar u speelde ook haar tegenstander. Was dat de aanleiding voor u geweest om te gaan coachen?

Nee, ik heb eigenlijk mijn hele leven lang les gegeven. Maar op de een of andere manier voelde ik mezelf er te jong voor. Toen ik in 2005 officieel stopte als atlete, heb ik twee jaar lang een lifestyle coaching training gedaan, daarmee ben ik gaan kijken: hoe kan ik mijn talenten bundelen in een levensstijl die bij me past? Daarom ben ik begonnen met Rijkstriker Coaching.

Wie wilt u ooit nog eens ontmoeten?

Nelson Mandela. Niet alleen om wat hij heeft meegemaakt, maar ook om wat hij heeft neergezet. Als je iets achterlaat, dat je iets betekend hebt voor andere mensen, dat vind ik heel mooi.

Is dat ook wat u nastreeft in uw leven?

Mensen inspireren vind ik fijn. Maar ook trouw aan mezelf zijn terwijl ik dat doe. Dus niet alleen me bezig houden met het geluk van anderen, het gaat hand in hand. Het geluk van mezelf is verbonden met het geluk van anderen.

Is dat de reden waarom u begonnen bent met het Health and Lifestyle Centrum in Suriname?

Dat idee is eigenlijk ook weer een bundeling van alle trainingen, alle experimenten. Ik ben eigenlijk een soort dokter Freud, ik heb alles op mezelf uitgetoetst en ik ben heel diep gegaan om te herkennen wie ik ben en wat ik wil in het leven.

Wat is uw ultieme doel?

Ik zou wereldwijd trainingen willen geven voor duizenden mensen en een impact hebben die mensen dichterbij hun hart brengt waardoor we een betere wereld krijgen. Met het health and lifestyle instituut denk ik aan een combinatie van mind, body and spirit. Niet alleen het lichaam trainen, maar een levensstijl neerzetten. Het idee is dat mensen komen voor een week of een weekend en zich dan transformeren middels een programma dat ik heb samengesteld in de afgelopen 32 jaar. Dat mensen zichzelf kunnen worden, terug naar zichzelf. Ze handvatten te geven om een andere levensstijl aan te nemen. Het wordt ons zo opgelegd om koffie te drinken, vlees te eten, vol te gooien met allerlei smaakversterkers en stimulerende middelen. Maar als je eet wat je kracht geeft, gedachtes hebt die je kracht geven, en bewegingen die je energie geven, dagelijks, dan verbeter je je levensstijl. En soms moet je dan even naar een trainingskamp als je dat niet gewend bent. Het is ook niet niks, je hele leven omgooien. Dat hoeft niet drastisch te zijn, je kunt gewoon elke dag iets kiezen waarvan je weet dat het niet goed voor je is, je niet blij maakt; door dat niet meer te doen en er iets voor in de plaats te doen wat je wel blij maakt en wat goed voor je is.

En u wijst ze erop wat niet goed is?

Ik denk dat mensen dat zelf wel weten. Ik kan dingen aanreiken, maar ze komen zelf wel tot het inzicht dat ze ergens niet blij van worden. Veel mensen werpen dan barrières op: dat kan ik niet. Maar waar een wil is, is een weg, al moet je niet verwachten dat je dat in één dag voor elkaar krijgt. Probeer het dan met één ding per dag tegelijk.

Foto: Scene uit Million Dollar Baby

Maar uiteindelijk kan iedereen een 'million dollar baby' worden?

Iedereen is een million dollar baby. Maar het zich bewust worden daarvan, dat is de kwestie. En daar hoop ik een bijdrage aan te kunnen leveren, om dat besef bij mensen te laten komen.

Ontdekt u zichzelf elke keer weer opnieuw?

Ja, het leven is zo mooi en er is nog zoveel te ontdekken. Ik voel me als een kind in een candystore. Ik ben zo gelukkig dat ik nog steeds mag verkennen. En beleven en verdiepen. En ik hoop dat ik dat tot de dood mag doen. Meer weten over Lucia?

Boek: Lucia Rijker, bokser, boeddhist,
George Schouten met Lucia Rijker, Kosmos Uitgeverij.

Websites: www.luciarijker.net en www.rijkerstriker.com

VOOR JOU GELEZEN

Boeken die ons boeiden!

Op de Winq-lijst met de beste queerboeken van 2025 trof ik de titel 'Popcorn, donut, kaassoufflé' van Eline van Wieren. De korte omschrijving klonk interessant. Maar na het lezen van dit boek weet ik eigenlijk niet hoe het op de queerlijst terecht is gekomen. Het verhaal is niet queer. En voor zover ik het heb kunnen vinden ook de auteur niet. Het enige wat ze met haar hoofdpersoon gemeen heeft, is dat ze 'dik' is.

In de rauwe, eerlijke roman volg je Kato, een jonge vrouw die worstelt met eetbuien, een kritische stem in haar hoofd en een allesverterend verlangen naar rust. Groepstherapie lijkt zinloos. Tot er onverwacht ruimte komt voor verbinding. Maar mag je liefhebben als je jezelf nog niet kunt dragen?

Het boek legt de lezer regelmatig een aantal pijnlijke situaties voor waardoor die eigenlijk zich afvraagt: "Nee, dit kan toch niet waargebeurd zijn!?" En dat maakt dit boek sterk: het is realistisch en soms licht ongemakkelijk. Je krijgt een (goed) beeld met wat voor vooroordelen dikke mensen te maken krijgen. Praat dit boek dik zijn goed? Nee, maar laat je wel nadenken over ons waardeoordeel over dikke mensen.

'Popcorn, donut, kaassoufflé' valt onder het genre literatuur, maar veel mooi taalgebruik (beeldspraak of andere stijlmiddelen) bevatte het niet. Jammer, maar het leest wel heel lekker weg. De hoofdstukken zijn kort en de lezer wordt nieuwsgierig gemaakt door een aantal vragen: hoe vergaat het Kato met therapie? Krijgt ze wel of geen relatie met iemand? Wat voor bijzondere situaties maakt ze mee met een klant uit de bibliotheek? Daardoor blijf je het boek toch oppakken. De schrijfstijl is kort, bondig en direct, net als de dialogen.

Uiteindelijk krijg je als lezer wel sympathie voor Kato. Ze maakt positieve en negatieve dingen mee die haar ontwikkelen en dat maakt haar heel interessant. Via haar komen ook nog andere thema's aan bod zoals vriendschap, werkrelaties en gelukkig zijn.

Omdat 'dik'-zijn veel meer een probleem van vrouwen dan van mannen is, heb ik gemeend dit boek toch te moeten bespreken. Gewoon een prachtig boek over een vrouw die worstelt met haar omvang, wie ze is en mag zijn in het leven.

Popcorn donut kaassouffle | Eline van Wieren | Uitgeverij De Geus | januari 2025
Paperback | 256 pagina's | ISBN 9789044545159 | € 21,99
Ook verkrijgbaar als e-book € 11,99

VOOR JOU GELEZEN

Boeken die ons boeiden!

Grappig en sexy, *De prinses op het witte paard* is de heerlijke debuutroman van Kate Young over daten, liefde en de moed om voor jezelf op te komen.

De dertigjarige Bette moet even verwerken wat er zojuist is gebeurd: Mei, de vrouw met wie ze graag een vaste relatie wil, stelt een pauze van drie maanden voor zodat Bette 'zich eens goed kan uitleven'. Bette heeft laatst ontdekt dat ze op vrouwen valt, en Mei wil haar de kans geven zichzelf te ontdekken voordat ze het officieel maken.

Dat Bette daar helemaal geen interesse in heeft, doet er niet toe, daarbij is Bette nooit goed geweest in zeggen wat ze wil. Zo belandt ze sneller dan ze zou willen op verschillende datingapps en heeft ze rampzalige en niet zo rampzalige ontmoetingen met mensen die haar helpen haar queerness te ontdekken.

Met de beeldschone en zelfverzekerde Ruth, een nieuwe vriendin en haar persoonlijke queer dating gids om haar te helpen, kan het niet misgaan. Al snel komt ze tot een volledig onverwachte realisatie: is haar misschien-binnenkort-weer-vaste-vriendin wel haar grote liefde, nu er onbeperkte mogelijkheden zijn?

Een heerlijke feelgood roman. Soms wat voorspelbaar, maar heel leuk! Aanrader!

De prinses op het witte paard | Kate Young | Uitgeverij Luitingh-Sijthoff | oktober 2024
Paperback | 352 pagina's | ISBN 9789021040370 | € 22,99
Ook verkrijgbaar als e-book € 9,99

ADELA VAN HAMALAND

Machtsbelust en meedogenloos

Even leek het erop dat het boek "Vrouwen in het landsbestuur" pas na het jaar 1200 zou kunnen beginnen. Er is echter één gelukkige uitzondering. Zij was meedogenloos en geen toonbeeld van deugd en ze is vergeleken met Lady Macbeth, met Jezebel en met Herodias. Zij streefde openlijk naar macht en aanzien. Een zekere Alpertus van Metz heeft haar zwart afgeschilderd. Ze zou met vergif en gehuurde moordenaars werken en een liederlijk leven leiden. Adela van Hamaland stamde uit een aanzienlijk geslacht dat al in de negende eeuw tot de aanzienlijkste van het Frankische rijk hoorde.

Adela van Hamaland (door sommigen ook wel Adela van Renkum genoemd) werd rond 950 geboren in Keulen. Ze was de oudste dochter van graaf Wichman IV van Hamaland en Liutgard van Vlaanderen. Zij verzette zich langdurig en met succes tegen de mate waarin haar vader het Stift Elten met zijn erfgoed had bedacht.

Adela en haar eerste echtgenoot Immed waren de ouders van onder anderen bisschop Meinwerk van Paderborn (1009-1016), Glismod en Emma van Lesum. In oktober 1016 had Adela de hand in de geruchtmakende moord op de Saksische graaf Wichman van Vreden.

Adela's moeder was Liutgard, dochter van Arnulf I, graaf van Vlaanderen (regeerde van 918 tot 964). Diens moeder Ælfthryth was een dochter van de Engelse koning Alfred de Grote van Wessex. Arnulfs grootvader Boudewijn I had in 862 Judith van West-Francië, de dochter van koning Karel de Kale geschaakt en gehuwd. Via haar moeder stamde Adela dus af van Karel de Grote én Alfred de Grote.

Echtgenoten en kinderen

Uit het eerste huwelijk met Immed werden de volgende kinderen geboren:

Diederik van Hamaland

Meinwerk, bisschop van Paderborn (1009-1036), geboren vóór 979

Azela, kanonnikes te Elten

Glismod, echtgenote van Adalbert van Oostenrijk

Emma, gehuwd met de Billunger graaf Liudger (†1011) en bekend als weldoenster van de kerk te Bremen.

Diederik, de enige wereldlijke zoon waarvan we weten, moet haast wel gehuwd zijn geweest met een dochter van graaf Unruoch van Teisterbant en zo dat graafschap hebben verworven. Diederik is overleden op 7 april van 1017 of 1018. Hij liet alleen dochters na. Eén daarvan, Bava, huwde met Gerard Flamens en werd zo een voormoeder van het Gelderse gravenhuis. Dit wordt echter weersproken, het zou een nog naamloos jonger zusje van Bava zijn die met Gerard Flamens trouwde. Haar vermoedelijk oudere zuster Addela of Addila, vernoemd naar Adela 'van Hamaland', huwde met Godfried II hertog van Nederlotharingen (1012-1023). Dat huwelijk bleef kinderloos. Adela bracht munten in omloop met 'Adela Comitissa' ('Gravin Adela') erop. Denkbaar is dat zij het grafelijk gezag heeft uitgeoefend tijdens de minderjarigheid van Diederik.

Foto: schilderij van Adela van Hamaland

ADELA VAN HAMALAND

Machtsbelust en meedogenloos

Haar tweede echtgenoot was Balderik van Duffelgouw. Balderiks oudste gedateerde vermelding als echtgenoot (maritus) van Adela dateert van 18 december 996. Balderik was niet van dezelfde stand als Adela. Adela's zuster Liutgard had zich heftig verzet tegen het huwelijk, dat pas doorgezet werd na haar overlijden. Balderik was Liutgards vazal geweest en had samen met Godizo van Aspel en Heimbach Adela's burcht platgebrand. Balderik overleed op 5 juni 1021. In een oorkonde van 1025 wordt hij postuum nog als graaf aangeduid. Bij zijn eerste gedateerde optreden, in december 996, was hij dat nog niet, kort daarna, in 1003, al wel. Een oorkonde van 1006 laat hem zien als graaf in Drenthe.

Stift Elten

Adela's vader Wichman beschikte over de omstreeks 900 aangelegde ringwalburcht op de Eltenberg. De vroegtijdige dood van zijn zontje, eveneens Wichman geheten, op 1 augustus 965 of 966 leidde tot de ombouw van de burcht Elten tot het latere stift. Hij volgde daarbij het voorbeeld van onder anderen de Saksische markgraaf Gero, die in 959 zijn burcht in Gernrode in de Harz tot klooster liet verbouwen.

In 973 wordt Adela's jongere zus Liutgard als eerste abdis van het stift vermeld. Wichman IV overleed op 20 juni van een jaar ná 974 als lekenbroeder van het klooster Mönchengladbach. Hij werd in Elten begraven. Bij opgravingen op de Elterberg in 1964-1965 is zijn graf niet teruggevonden, omdat het op enige afstand ten zuidoosten van het koor van de abdijkerk moet liggen, op een plek die de archeologen toen niet hebben aangegraven.

Erfenisstrijd

De oorkonde van Otto III van 18 december 996, die te Nijmegen is uitgevaardigd en Balderik als echtgenoot van Adela noemt, laat weten dat nog bij leven van Adela's vader Wichman ruzie is ontstaan omdat Adela zich benadeeld achtte. Otto III slaagde er pas in om die kwestie in 996 uit de wereld te helpen.

Adela had bij haar huwelijk haar erfdeel, een derde van het familievermogen, als bruidsschat meegekregen. Vader Wichman had vervolgens het stift Elten ook met een derde van zijn bezit uitgerust én bovendien van de keizer de rijkslenen voor het stift losgekregen, terwijl Immed Wichmans graafschappen kon overnemen. Het laatste derde part had Wichman zelf behouden. Adela heeft zich waarschijnlijk benadeeld gevoeld doordat haar vader alle rijkslenen aan Elten had toegespeeld, waarvan de waarde hoger uitkwam dan de opbrengsten van Wichmans graafschappen die bij Immed belandden. Zij verlangde compensatie. Wichman wilde daar niks van weten. Toen de ruzie goed en wel aan de gang was, gooide Wichman nog eens olie op het vuur door het laatste derde part van zijn vermogen aan zijn dochter Liutgard over te doen, die het prompt aan het stift Elten doorgaf. Zo streek het stift ten slotte twee derde van het familievermogen op tegenover Adela één derde - nog daargelaten de bevoordeling met de rijkslenen. Adela slaagde erin om nog bij leven van Otto II die vermogensverdeling gecorrigeerd te krijgen, van twee derde om één derde naar half-om-half.

Foto: Balderik en Adela

ADELA VAN HAMALAND

Machtsbelust en meedogenloos

Maar Adela volhardde ook in haar eis om voor Eltens overbedeling met rijkslenen gecompenseerd te worden. Hiervoor legde ze beslag op goederen die door Otto II aan het stift Elten waren toegewezen. Of dat gebeurd is bij leven van haar zus Liutgard of pas na haar overlijden is niet vast te stellen. Feit is dat Adela in 996 haar zin kreeg: zij kreeg de compensatie volgens een berekening van een speciale taxatiecommissie. Die compensatie bestond uit de hoven Rijnharen, Helikanbeli, Luithuizen en Reclō. Hierna moest ze wel de in beslag genomen goederen aan het

stift teruggeven, volgens de al oudere herverdeling van Otto II.

Strijd aan de Nederrijn

In het Nederrijnse gebied fungeerde een rijksambtenaar met de titel prefect, die belast was met de grensverdediging van het rijk in zijn gebied. Dat gold met name de kustverdediging tegen de Noormannen. Die prefect had ook gezag over de graven in zijn ambtsgebied en stond dus net een stukje hoger in rang dan die graven. Toen de prefect Godfried medio juli 1012 stierf, volgde zijn gelijknamige zoon hem op, hoewel hij volgens Alpertus voor het ambt niet geschikt was en volledig afhankelijk was van zijn zwager Wichman van Vreden, gehuwd met de dochter van de oude Godfried.

Adela had in stilte de prefectuur toegedacht aan haar tweede echtgenoot Balderik, oomzegger van Godfried en volle neef van diens zoon. Waarschijnlijk was dat het 'plan' dat volgens Alpertus van Metz ten grondslag lag aan haar huwelijk met Balderik. Die had in 1006 (of 1009?) zijn oom Godfried al eens vervangen als bevelhebber tegen een invallend Noormannenleger dat Tiel in brand had gestoken. Toen Wichman de opvolging van de oude Godfried door diens zoon in goede banen had geleid, vertrok hij naar Rome op pelgrimstocht. Dat had hij beter niet kunnen doen: Balderik toog op sterke aandrang van Adela naar koning Hendrik II en haalde die over om hem, Balderik, als prefect aan te stellen.

In 1015 nam Gerhard, een vazal van Balderik die naar Wichman was overgelopen, Balderik gevangen en vroeg een losgeld. Wichman en bisschop Ansfried van Utrecht bemiddelden. De laatste kreeg daarop van Adela goederen in Lienden, Oosterbeek, Hemert en Brummen. Balderik kwam vrij en stichtte uit vreugde daarover in Zyfflich een klooster.

In oktober 1016 werd Wichman van Vreden vermoord. Hij en Balderik hadden zich eind 1015 verzoend. Toen Balderik een keer bij Wichman had gedineerd, deed Wichman zijn gast uitgeleide tot aan Balderiks burcht Upladen. Balderik noodde hem toen voor een tegenbezoek uit en Wichman stemde toe. Toen hij weer van Upladen vertrok, werd hij overvallen en gedood door een ridder en een vrije boer. Volgens Alpertus en Thietmar van Merseburg zouden deze twee in opdracht van Adela gehandeld hebben.

Dit was aanleiding voor bisschop Adelbold II van Utrecht, hertog Bernhard II van Saksen en andere magnaten om het beleg voor Upladen te slaan. Balderik was op tijd daaruit weggekomen naar Keulen en Adela verdedigde met haar vrouwen de burcht. Toen ook de keizer zelf arriveerde, wist zij een vrije aftocht te bedingen. De burcht werd daarop met de grond gelijk gemaakt.

Foto: Munten Adela van Hamaland

ADELA VAN HAMALAND

Machtsbelust en meedogenloos

Balderik moest zich in maart/april 1018 op de Rijksdag in Nijmegen verantwoorden en werd daar door de keizer verstoten. Een paar maanden later, in juni 1018, werd hij volgens Thietmar van Merseburg weer met de keizer verzoend. Het kan dan niet anders of hij heeft de keizer weten te overtuigen van zijn onschuld aan de moord, waarvoor hij dan wel de schuld aan Adela heeft moeten toeschuiven. Thietmars aansluitende woorden dat 'de heilige belofte werd vergeten', duidt erop dat Balderik Adela heeft verstoten of misschien wel finaal van haar gescheiden is. Adela's vermogen is geheel of gedeeltelijk geconfisqueerd. Een deel ervan zien we vermoedelijk terug in de schenking die in 1025 door koning Koenraad II aan een zekere Werner werd gedaan. Mogelijk hebben ook de bisschop van Utrecht en de abdij Abdinghof geprofiteerd.

Volgens de levensbeschrijving van haar zoon Meinwerk zou Adela in Keulen in armoede gestorven zijn in 1025 in Keulen. Diezelfde bron beweert dat de Keulenaars bij een geweldig noodweer Adela's gebeente hadden opgegraven en in de Rijn gegooid. Daarop was de rivier uit protest hevig gaan kolken, alsof hij een dergelijke vracht niet wilde dragen.

Kronieken

Het doen en laten van Adela werd beschreven in de kroniek van Thietmar van Merseburg (bisschop 1008-1018), de levensbeschrijving van Adela's zoon bisschop Meinwerk van Paderborn en het werkje 'Gebeurtenissen van deze tijd' (De diversitate temporum) van Alpertus. Thietmar. Hij overleed op 1 december 1018 en was dus een tijdgenoot van Adela. Alpertus schreef zijn werkje hoogstwaarschijnlijk tussen 1021 en 1024 en stond dus nog dicht bij de gebeurtenissen.

Niemand is erg lovend over Adela. Met de moord op Wichman van Vreden riep Adela het cliché van 'de slechte vrouw' over zich af. Het beeld van de vrouw in de kerkelijke visie kende twee kleuren, zwart en wit, Eva en Maria, zondares en heilige maagd. Adela kreeg dan ook Bijbelse stereotypen zoals Izebel en Herodias of Medea uit de Griekse mythologie aangesmeerd.

Roman

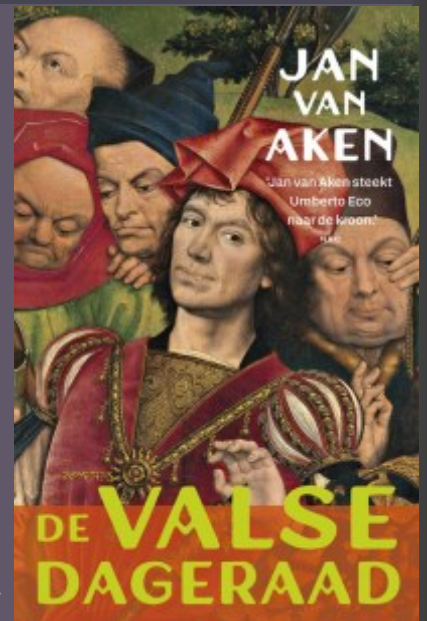
Adela van Hamaland speelt een belangrijke rol in de roman De valse dageraad (2001, ISBN 9789035122895) van Jan van Aken

Verder is een hoofdstuk gewijd aan Adela in het boek: Vrouwen in het landsbestuur.

Auteur: C.A. Tamse (samenstelling) Onbekend

Co-auteur: H.P.H. Jansen J. de Jongh

Nederlands Softcover 9789012033947 296 pagina's

VOOR JOU GEGETEN

Bregje, Amersfoort

Bregje is een restaurantketen door het hele land waar je voor een redelijke prijs goed kunt eten. De restaurants hebben hetzelfde wisselende menu, maar altijd een gevarieerde kaart met voor ieder wat wils. Of je nu zin hebt in varkenshaas, een frisse salade of een verrassend vegetarisch gerecht. Bij Bregje geniet je altijd van smaakvolle gerechten. Inmiddels zijn er 25 locaties, dus altijd wel een bij jou in de buurt.

De restaurants mogen dan verschillend zijn, het concept is altijd hetzelfde en het concept is eenvoudig. Je kunt er zeven dagen per week genieten van een heerlijk driegangenmenu. Van maandag tot donderdag is dat € 19,95 en van vrijdag tot en met zondag betaal je € 22,95. Dat is zonder drankjes en zonder een voorafje in de vorm van een broodmandje met smeersels. Bij alle schotels wordt patat geserveerd, wil je extra groenten in de vorm van een salade dan betaal je daar € 2,95 voor.

Wij waren in Amersfoort en over de bediening valt niets dan goeds te vertellen. Heel vriendelijk en als ze iets niet wisten dan gingen ze dat meteen vragen aan een collega.

Mijn tafeldame begon met een trio van vis bestaande uit een focaccia met gerookte zalm en dillemayonaise, Hollands garnalenkroketje met cocktailsaus en een crostini met surimisalade en rivierkreeft.

Zelf koos ik de vega proeverij die bestond uit een mosterdsoepje, een soesje met geitenkaascrème en een gyoza met chipotlesaus.

Als hoofdgerecht werd aan de andere kant van de tafel kipsaté met satésaus, aardappelsalade, kroepoek, atjar en krokante uitjes gegeten en ik smulde van kibbeling met ravigottesaus en citroen.

Voor een toetje had ik amper nog plaats dus koos ik warme appeltaart warm met kaneelijs en slagroom met daarbij een kopje cappuccino. Mijn tafeldame kon wel een grand dessert aan, een assortiment van kleine lekkernijen dat er goed uitzag. Zij koos voor een gewone kop koffie.

Rond gegeten kwamen we van tafel. De rekening viel ons ontzettend mee. Nog geen € 55,-- en dat op een zaterdagavond. Inclusief drankjes dus. Een aanrader. We gaan er nog eens terug. De kaart is uitgebreid genoeg, volgende keer kunnen we iets heel anders eten.

Kijk voor een Bregje bij jou in de buurt op de website van [Bregje](#).

POWERVROUWEN

Aafke Vlaanderen Oldenzeel

Anna van Gelder, de vrouw van Michiel de Ruyter, voer nooit uit, maar zonder haar kwam geen schip weg

Geschiedenis houdt van helden met zwaarden, vlaggen en kanonnen. Van mannen die de horizon tegemoet varen en terugkeren als mythen. Wat geschiedenis minder graag doet, is stilstaan bij de mensen die ervoor zorgden dat die schepen überhaupt konden vertrekken. Anna van Gelder, de vrouw van Michiel de Ruyter, is zo'n figuur: onzichtbaar in de zeeslagen, onmisbaar in de voorbereiding.

Anna van Gelder is geen naam die in schoolboeken vetgedrukt staat. Geen standbeeld, geen straat, geen heldendicht. En toch is zij onlosmakelijk verbonden met een van de beroemdste mannen uit de Nederlandse geschiedenis: Michiel de Ruyter. Als zijn echtgenote was zij geen figurant aan de zijlijn, maar een stille kracht in een tijd waarin stilte zelden vrijwillig was.

In de zeventiende eeuw betekende getrouwd zijn met een admiraal niet dat je “de vrouw van” was in de moderne, vrijblijvende zin. Het betekende verantwoordelijkheid. Permanente. Terwijl De Ruyter maanden, soms jaren, op zee was – in oorlog, ziekte en onzekerheid – bleef Anna achter met een huishouden, kinderen, financiën, reputatie en angst. Veel angst.

Toen Anna in 1652 met De Ruyter trouwde, was hij nog geen admiraal. Hij was een zeeman met ambitie, geen zekerheid. Wat zij kreeg, was geen held, maar een afwezige echtgenoot en een groeiende lijst verantwoordelijkheden. Terwijl hij op zee carrière maakte, moest zij aan wal zorgen dat alles bleef functioneren. Dat betekende veel meer dan een huishouden draaiende houden.

Een van haar minst besproken, maar zwaarste taken was haar rol in de bevoorrading van de schepen. In de zeventiende eeuw was logistiek geen abstract begrip, maar een dagelijkse strijd tegen bederf, schaarste en chaos. Schepen voeren niet uit dankzij heldendom, maar dankzij brood, bier, gezouten vlees, kleding, touw, kaarsen en medicijnen. En die kwamen niet vanzelf aan boord.

Officieren lieten de praktische organisatie van bevoorrading vaak over aan hun netwerk thuis. Anna maakte daar deel van uit. Zij onderhield contacten met leveranciers, regelde aankopen, hield toezicht op kwaliteit en timing, en zorgde dat betalingen werden gedaan. Dat vereiste kennis van prijzen, beschikbaarheid en betrouwbaarheid. Slecht voedsel betekende ziekte. Slechte kleding betekende kou. Slechte planning betekende vertraging of zelfs mislukking van een expeditie.

Daarnaast bleef zij verantwoordelijk voor het gezin, de financiën en de sociale reputatie van haar man. Terwijl De Ruyter op zee bevelen gaf, gaf Anna thuis richting. Zij beheerde het inkomen, betaalde schulden, onderhield het huis en zorgde voor de opvoeding van de kinderen. In een tijd waarin brieven maanden onderweg waren, nam zij beslissingen zonder overleg. Fouten konden rampzalig zijn.

Anna van Gelder was geen passieve echtgenote. Zij was manager, logistiek coördinator, financieel bewaker en moreel anker. Zij zorgde dat schepen niet alleen konden uitvaren, maar ook konden overleven. Zonder haar organisatievermogen had De Ruyter nooit zo betrouwbaar kunnen functioneren als leider.

Misschien is dat wel de kern van haar verantwoordelijkheid: continuïteit. Terwijl mannen geschiedenis maakten in momenten, maakte zij stabiliteit in de tijd. Geen glorieuze overwinningen, maar duizend noodzakelijke handelingen die samen het verschil maakten.

Anna van Gelder voer nooit uit. Maar elke keer dat een schip de haven verliet, zat haar werk al in het ruim. En misschien is het tijd dat we dat eindelijk erkennen.

Liefde heeft geen kleur

ANNE KEEN

Twee korte verhalen met hetzelfde thema

Verboden liefde tussen twee vrouwen

Dit keer twee korte verhalen over verlangen, moed en het doorbreken van grenzen. De oplossing die de vrouwen vinden is in beide gevallen een hele andere. Maar beide oplossingen getuigen van moed in de tijd waarin de verhalen zich afspelen. Het eerste verhaal speelt in de jaren vijftig van de vorige eeuw in Amsterdam. Het tweede verhaal begint jaren zeventig van de vorige eeuw in een relatief klein stadje. Nog steeds zijn er dorpen en stadjes waar uitkomen voor je geaardheid een probleem is. Ook al zijn we nu al over een kwart van de 21e eeuw.

Het eerste verhaal

In het Amsterdam van de jaren vijftig, waar geheime achter gesloten gordijnen bleven en het gewone leven strak gereguleerd werd door ongeschreven regels, ontmoetten Anne en Lotte elkaar in een kleine boekhandel aan de Herengracht. Anne, een jonge lerares, was op zoek naar een

zeldzaam boek over Franse poëzie. Lotte, de dochter van de eigenaar, hielp haar met een glimlach die langer bleef hangen dan gewenst was in die tijd.

Hun gesprekken werden langer, hun blikken intenser. Elke aanraking, hoe onschuldig ook, voelde als een golf van elektriciteit. Ze begonnen elkaar stiekem te ontmoeten in het Vondelpark, onder het mom van gezamenlijke belangstelling voor literatuur. Maar in de ogen van de samenleving was hun groeiende liefde niet alleen ongepast, maar ronduit verboden.

Anne worstelde met haar gevoelens. In haar familie was openheid belangrijk, zolang het binnen de grenzen van het toelaatbare bleef. Lotte daarentegen kwam uit een traditioneel nest, waar afwijkingen van de norm onverbiddelijk werden bestraft. Toch konden ze niet meer zonder elkaar. Hun gesprekken gingen steeds vaker over ontsnappen, over een plek waar vrouwen samen mochten zijn, gewoon zichzelf konden zijn.

Op een regenachtige avond, toen de stad zich hulde in stilte en de grachten glinsterden van het water, namen Anne en Lotte een beslissing. Ze zouden samen vertrekken, naar Parijs, waar ze hoopten dat hun liefde minder verborgen hoefde te blijven. Maar afscheid nemen van alles wat vertrouwd was, viel zwaar. De angst om ontdekt te worden bleef knagen.

In Parijs vonden ze eindelijk ruimte om te ademen. Het leven was niet altijd makkelijk, en de vooroordelen waren ook daar niet helemaal verdwenen. Maar samen voelden ze zich sterker. Ze leerden dat liefde, hoe verboden ook verklaard door anderen, geen zonde is zolang je elkaar trouw blijft en jezelf niet verloochent.

Het verhaal van Anne en Lotte is er een van moed en verlangen. In een tijd waarin liefde tussen vrouwen als ondenkbaar werd beschouwd, vonden zij de kracht om voor elkaar te kiezen. Hun reis is een ode aan iedereen die ooit moest kiezen tussen het volgen van het hart en het voldoen aan de verwachtingen van anderen.

Het tweede verhaal

In een klein stadje, verscholen achter de duinen, woont Noor. Ze leidt een ogenschijnlijk gewoon leven: werk, vrienden, familie. Maar onder de oppervlakte kolken haar gedachten, haar wensen anders dan wat van haar verwacht wordt. Op een druilerige dinsdagavond, wanneer de regen tegen de ramen tikt en de wind huilend door de straten waait, stapt Noor het lokale café binnen. Daar, in een hoek, zit Eva: een vrouw met een mysterieus aura, donkere ogen en een glimlach die alles uitdaagt wat Noor ooit heeft gekend.

Noor en Eva raken in gesprek. Het is alsof de tijd stilstaat: woorden vloeien moeiteloos, blikken spreken boekdelen. Noor voelt een stroom van energie, een tinteling die haar lang niet heeft geraakt. Maar in hun stadje, waar roddels sneller gaan dan het licht en tradities als een keurslijf drukken, is liefde tussen twee vrouwen een taboe. Toch kan Noor Eva niet uit haar hoofd zetten; ze verlangt naar haar aanraking, haar aanwezigheid, haar openhartigheid.

Ze ontmoeten elkaar in het geheim, onder het mom van vriendschap. Hun harten kloppen in hetzelfde ritme, maar ze durven de waarheid niet te laten zien. Noor's familie merkt haar afstandelijkheid op, Eva's collega's fluisteren achter haar rug. De twee vrouwen balanceren op een dun koord, steeds bang dat hun liefde ontdekt zal worden. Het is een leven vol heimelijke blikken, gestolen momenten, en de constante dreiging van ontmaskering.

Op een dag kan Noor het niet langer aan. Ze beseft dat haar liefde voor Eva haar kracht geeft, haar laat groeien. Waarom zou ze zich verschuilen, zich laten leiden door angst? Samen met Eva besluit ze hun relatie niet langer te verbergen. De eerste weken zijn zwaar: vrienden keren zich af, familie is teleurgesteld, het stadje gonst van geruchten. Maar langzaam, heel langzaam, vinden ze steun bij elkaar en bij mensen die hun moed bewonderen.

De tijd brengt verandering. Waar eerst alleen fluisteringen waren, ontstaat begrip. Mensen zien dat liefde geen schaamte hoeft te zijn, dat geluk niet in hokjes past. Noor en Eva's liefde wordt een symbool voor anderen die zich verborgen houden. Ze laten zien dat het leven te kort is om niet jezelf te zijn. En hoewel er altijd mensen zullen zijn die hun neus ophalen, zijn er meer die hen omarmen, hun verhaal delen, en zelf durven kiezen voor liefde.

Hun liefde is niet langer verboden, maar gevierd. Noor en Eva lopen hand in hand door de straten waar ooit angst heerste, nu gevuld met hoop. Zoals een oud Nederlands gezegde luidt: "Waar liefde woont, is geluk niet ver." En zo is het – hun verboden liefde heeft de grenzen doorbroken, en de wereld een beetje mooier gemaakt.

DE NATUUR IN ...

... met Leny Hartong

Een jaar van records

Weinige dingen zijn zo onvoorspelbaar als het weer. Afgelopen jaar werden er vele records gebroken. Het was nog nooit zo droog/nat/warm etc.

De maand december ging daarin ook alle kanten op, het voelde af en toe lenteachtig aan, planten en bomen begonnen al voorzichtig in bloei te komen.

Maar Kerstmis 2025 werd de koudste sinds jaren. Vooraf gegaan door een ijzige koude wind waren deze dagen niet alleen ijskoud met temperaturen van rond de min acht graden. Maar ook heel zonnig en langs het Markermeer ontstonden door die combi, vorst en harde wind de mooiste ijssculpturen. Geweldig om van te genieten.

Daarna wisselvallige dagen qua temperatuur, maar begin januari kwam er een winterse verrassing. Een dik pak sneeuw, bedekte heel Nederland (behalve een stukje Noordzeekust en de Waddeneilanden). Tien tot vijftien centimeter sneeuw gaven ons landje een sprookjesachtig decor. Natuurlijk waren er ongemakken, trottoirs, wegen niet of nauwelijks begaanbaar, geen trein reed er meer en ook vanaf Schiphol konden er geen vliegtuigen vertrekken of landen. Kortom Nederland lag plat. Maar ... wat hebben de meeste mensen genoten van deze winterse wereld. Van het prachtige uitzicht, kinderen konden sneeuwpoppen maken, het record van de grootste sneeuwpop in Nederland was ruim zestien meter. Men waande zich in het buitenland, wintersport in eigenland, op sommige plekken kon je schaatsen op straat of mensen bonden hun ski's onder.

Foto's:

Links: Almere in de sneeuw Midden: IJskunst aan het Markermeer , Rechts: Sneeuwplaatje

Voor de dieren was het geen pretje, vogels konden heel moeilijk eten vinden, vele sloten, plassen en meren waren dichtgevroren, zeker een ramp voor bijvoorbeeld het ijsvogeltje. Hoewel hun naam iets anders zegt, kunnen deze vogeltjes niet lang overleven zonder open water. Gelukkig was er door de wind niet overal ijs.

Onze tuin- en bosvogels hadden het een stuk moeilijker, vaak aangewezen op ons. Of wij de tuinvogels bijvoeren. Met o.a. zaad, meelwormen, vetbollen, vogelpindakaas etc. waren en zijn ze goed geholpen.

Ook egels hadden en hebben het moeilijk. Normaal doen zij hun winterslaap, maar door de hoge temperaturen in december en voedselgebrek waren er vele op pad. Doordat er in de meeste tuinen alleen maar tegels liggen en tuinen met planten te netjes zijn, is er geen natuurlijke schuilplaats en voedsel te vinden voor ze. Natuurlijk kunnen wij daar veel aan doen, bijvoorbeeld onze tuinen minder opruimen, een hoekje met tuinafval creëren, bladeren zijn natuurlijke compost, dus heel goed voor de planten en struiken, een bakje met water (wel oppassen voor bevriezing) misschien zelfs wel een egelslaaphuisje. Op internet is er veel over te vinden.

Watervogels zag je op het ijs vlakbij wakken zitten. Ze konden in het ijskoude water heerlijk badderen en hun verenpak in goede conditie houden, zodat ze beschermd zijn tegen de kou.

Wie weet wat deze winter ons nog meer brengt. In ieder geval hebben wij de foto's en mooie herinneringen nog.

Winterse groet, Leny

Foto's van boven naar beneden:

Ijskunst

Kokmeeuwen op het ijs

Wilde zwaan op de bevroren Lepelaarpassen

VOOR JOU AAN HET WERK

Wat is een bore-out?

Bij een bore-out voel je je verveeld en gedemotiveerd op je werk. Dit komt vaak doordat je geen uitdaging meer hebt, het werk saai is of je jezelf het werk niet voor een langere tijd ziet doen. Als je je verveelt, wil je niet dat anderen het merken, dus probeer je het te verbergen. Om te laten zien dat je hard werkt, verdeel je je taken over een lange periode. Ook ben je vaak bezig met privé-zaken tijdens werktijd. Dit kan stressvol zijn en veel mentale energie kosten. Doen alsof je bezig bent, kan uiteindelijk leiden tot een bore-out.

Het verschil tussen bore-out en burn-out

Door de stress van een bore-out raak je uiteindelijk, net als bij een burn-out, uitgeblust. De klachten van beide zijn vaak hetzelfde: je hebt nergens meer energie voor, de tank is leeg. Het verschil tussen bore-out en burn-out ligt in de oorzaak van de stress. Bij een bore-out is verveling en onderbelasting de oorzaak, terwijl bij een burn-out juist overbelasting het probleem is.

Door de verveling kan je allerlei symptomen ervaren. De klachten die je kan hebben, lijken veel op die van een burn-out. Je kan bijvoorbeeld last krijgen van:

- ♥ concentratieproblemen
- ♥ verveling
- ♥ stressklachten
- ♥ vermoeidheid
- ♥ hoofdpijn
- ♥ spijsverteringsproblemen
- ♥ slapeloosheid
- ♥ een ontevreden gevoel over je werk
- ♥ weinig zelfvertrouwen
- ♥ depressieve gevoelens
- ♥ sociaal terugtrekken op werk; eenzaamheid

Als je jezelf herkent in de klachten die hierboven genoemd zijn, is het goed om actie te ondernemen. Praat erover met je leidinggevende en bespreek hoe je je werk interessanter kan maken of zoek naar andere taken die beter bij je passen.

Oorzaken van een bore-out

Je kan in verschillende gevallen een bore-out krijgen: bijvoorbeeld als je werk te makkelijk is, of als je niet genoeg te doen hebt. Een bore-out kan ook ontstaan als het werk niet goed aansluit bij je vaardigheden, of als je het werk niet zinvol vindt. Soms komt het voor dat je leidinggevende geen passend werk voor je heeft, waardoor je je tijd moet zien te vullen zonder echt iets te doen.

Als je moeite hebt om initiatief te nemen en taken op te pakken is het risico op een bore-out hoger. In dit geval spreken we van sub-assertiviteit. Je doet wat jou gevraagd wordt, ook al past het werk niet bij je. Ook als je een laag zelfbeeld hebt, is de kans op een bore-out groter. Je hebt dan moeite met het nemen van initiatief en denkt misschien dat je niets aan jouw situatie kan veranderen. Als je hoogbegaafd bent, is de kans groter dat jij niet genoeg gestimuleerd wordt. Ook dan ligt een bore-out op de loer.

VOOR JOU AAN HET WERK

Wat is een bore-out?

Gevolgen van een bore-out

Je zou misschien niet denken dat een bore-out ernstige gevolgen kan hebben. Te weinig te doen hebben op het werk, dat kan toch niet zo erg zijn? Toch veroorzaakt het bij velen stress, frustratie en ontevredenheid. Het heeft ook invloed op je privéleven, relaties en hoe je naar jezelf kijkt.

Omdat jij niet uitgedaagd wordt kan het zijn dat je aan jezelf gaat twijfelen. Je vraagt je af wat je nog wel en niet kan, omdat je al lang niet meer op je eigen niveau bezig bent en prestaties levert. Je zelfvertrouwen wordt aangetast, wat jouw problemen weer kan verergeren. Het wordt steeds moeilijker om iets aan jouw situatie te veranderen.

De mentale en fysieke gevolgen zijn hetzelfde als bij een burn-out. Je kunt te maken krijgen met fysieke klachten als vermoeidheid en hoofdpijn, maar ook mentale klachten als lusteloosheid, depressie en slaapproblemen.

Hoe herstel je van een bore-out?

Het kan moeilijk zijn om voor jouw bore-out klachten uit te komen; misschien schaam je je ervoor. Toch is het belangrijk om jouw klachten serieus te nemen en ze te herkennen en te bespreken. Dus hoe herstel je van een bore-out? Er zijn verschillende manieren waarop je zelf je situatie kan verbeteren en herstellen:

Probeer proactief in jouw werk te zijn. Zinvol bezig zijn kan het gevoel van eigenwaarde verhogen.

Creëer meer structuur in je taken. Stel deadlines en zorg dat je echt werkt als het daar tijd voor is.

Zorg voor een duidelijke onderscheid tussen privé en werk.

Het is ook goed om voor jezelf uit te spreken wat jij belangrijk vindt in jouw werk. Wat zijn jouw waarden? Hoe kan je die uitdragen? Wat wil je uiteindelijk bereiken met jouw werk? Hoeveel tijd heb je om te werken en hoeveel denk je aan te kunnen? Dit zijn belangrijke vragen als jij erachter wilt komen hoe jij de juiste balans kan vinden tussen werk en privé.

Het kan helpen om deze zaken met jouw leidinggevende te bespreken. Met een goed gesprek en een proactieve houding kan je ver komen. Jouw leidinggevende zal er ook baat bij hebben dat jij je snel beter voelt. Kom je er toch achter dat jouw huidige baan niet goed bij jou past? Misschien is het dan tijd om op zoek te gaan naar een baan die beter aansluit bij jouw behoeften.

Hulp bij een bore-out

Als het ondanks bovenstaande punten toch niet lukt om jouw klachten te verminderen kan het helpen om met een psycholoog in gesprek te gaan.

Het zijn de tintelingen in mijn vingers
die me drijven tot het schrijven
van woorden en zinnen
over verdriet en geluk
over onbezonnen zijn en bezinnen
over ademen en rust

het zijn de tintelingen in mijn vingers
die me brengen naar een diepe stilte
en me laten tuimelen in een
innige omhelzing met hen die ik bemin.

Fotogedicht Edith O.

Verwondering

Wanneer de ochtendzon
haar stralen bewaart.

Het wit
van de maan
verdringt
in nachtelijk zwart.

Wanneer sterren het vallen
vergeten en laten
zal verwondering dansen.

De aarde in
stilte achterlaten.

Marjolein Z.

Geel, roze, roomwit
Openbarstende
knoppen
Binnen buiten in mij
LENTE

Eveline de P.

VOOR JOU GEZIEN

Films die boeiden!

Beauty

In "Beauty" staat het titelpersonage aan het begin van een veelbelovende zangcarrière. Ze is jong, getalenteerd en knap. Dat betekent echter ook dat iedereen iets van haar verwacht en een graantje mee wil pikken van haar aankomende succes. Van haar ouders tot haar manager, allemaal hebben ze iets te zeggen over hoe Beauty zich moet voordoen naar de buitenwereld. Hoewel Beauty weet wat ze wel en niet wil, heeft de film zelf moeite om een passende eigen identiteit uit te dragen.

De opening is een montage waarin Beauty nadenkt over haar toekomst. Terwijl beelden van Beauty in verschillende situaties door elkaar worden gesneden, galmen er dramatische teksten doorheen. Daarin hoort de kijker Beauty onder andere zeggen dat dit het laatste moment is waarop ze normaal zal zijn, want nu weet de wereld nog niet dat ze bijzonder is.

Succesvol is de film op het gebied van de belichting. Die is warm en aangenaam om naar te kijken. Desondanks bevindt Beauty zich wel vaak in donkere ruimtes zoals bij haar thuis, of ruimtes met weinig natuurlijk licht. Dat zorgt zelfs met de warmte toch voor een beklemmende atmosfeer, die past bij hoe Beauty zich voelt in haar thuissituatie. Haar religieuze ouders staan namelijk niet achter haar relatie met een vrouwelijke leeftijdsgenoot. Haar vader geeft vooral om het geld dat Beauty binnen zou kunnen halen en haar moeder is nog rouwig om haar eigen gefaalde zangcarrière.

Haar ouders, haar relatie en haar manager wegen zwaar op Beauty. Er zijn dus veel problemen in haar leven die in een krappe anderhalf uur behandeld moeten worden. Beauty weet wie ze is en wil zijn vanwege haar muzikale inspiratiebronnen. Meermaals kijkt ze televisie en telkens zijn daar iconische zwarte zangeressen te zien. Al deze vrouwen hebben in hun tijd moeten omgaan met racisme en seksisme en ook voor Beauty geldt dit. Haar witte manager is constant bezig met marketingstrategieën die haar witte publiek aan zullen spreken in plaats van te luisteren naar wie Beauty wil zijn.

Hoewel Gracie Marie Bradley erg overtuigend is in de titelrol en het verfrissend is haar een vrouw te zien spelen die al goed weet wie ze is, is Beauty zelf een stuk minder stijlvast. Toch een film die mij een goed gevoel gaf. Gaan zien dus!

Regie: Andrew Dosunmu | Scenario: Lena Waithe | Cast: Gracie Marie Bradley (Beauty), Aleyse Shannon (Jasmine), Niecy Nash (Beauty's moeder), Giancarlo Esposito (Beauty's vader), Sharon Stone (manager) e.a. | Speelduur: 95 minuten | Jaar: 2022

Nu te zien op Netflix

[Kijk hier naar de trailer](#)

Feeën & Feeksen

fantasiekleding op maat gemaakt

Beekstraat 3
7311 LD Apeldoorn

055-5336606

www.feeenenfeeksen.nl

Gun jezelf een mooi sierraad!
Gun vrouwen in Nairobi een beter leven!

Ga voor unieke en handgemaakte kettingen
en armbanden naar www.har-am-bee.com

Een project voor HIV-positieve vrouwen in
Kenia

TRAVEL
women

Lesbisch Archief Nijmegen

VOOR JOU BELUISTERD

Sugar Lee Hooper

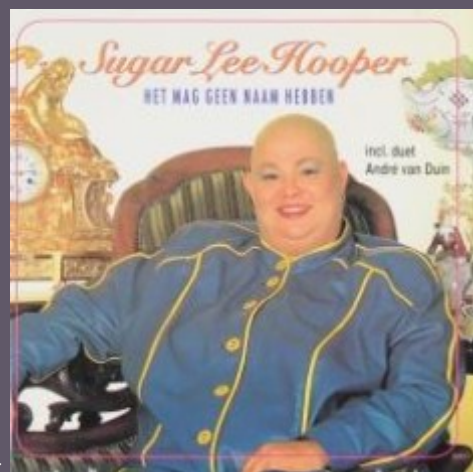
Ook al is ze al lang niet meer onder ons, ik luister af en toe nog wel eens naar de muziek van Sugar Lee Hooper. Vooral haar Engelstalige nummers vind ik mooi, Route 66 is mijn favoriet. Ze zijn bij velen iets minder bekend. Net zoals het levensverhaal van Sugar Lee. Een vrouw die in verschillende bands heeft gespeeld, drummer is geweest en altijd positief in het leven stond. Een eerbetoon dus.

Sugar Lee Hooper, artiestennaam van Marja van der Toorn, werd op 23 februari 1948 geboren in Scheveningen. Ze was een Nederlandse zangeres, presentatrice, entertainer en tv-persoonlijkheid. Zij stond vooral bekend om haar stevige voorkomen, kaalgeschoren hoofd en haar felgekleurde jurken. Haar bekendste nummers zijn De Wandelclub (Jo met de Banjo), oorspronkelijk van Toon Hermans, en Oh, wat ben je mooi, oorspronkelijk van de Spelbrekers.

Marja van der Toorn werd geboren als dochter van een jazzpianist en een Hawaiï-gitariste. Als veertienjarige kreeg ze haar eerste drumstel. Enige tijd later werd ze drumster van het vrouwenorkest "The Ladybirds". Later kwam ze bij de band "Vin Cardinal and The Queens". Met haar broer Hans bracht Marja van der Toorn twee redelijk succesvolle singles uit, deze stegen in Singapore en Wit-Rusland naar nummer 1, waarna ze koos voor het moederschap.

Later ging ze toch weer drummen. Twaalf jaar lang deed ze dit voor "The Crazy Rockers". Bij een val van het podium raakte ze zo gewond dat een revalidatieperiode van zeven jaar volgde. Er ontstond blijvende schade, wat ertoe leidde dat ze besloot om te stoppen met drummen en te gaan zingen.

In 1990 deed ze onder haar eigen naam mee aan het RTL Véronique-programma "Showmasters". Begin jaren negentig van de vorige eeuw kwam Marja van der Toorn in aanraking met boekingsagent Dini Maagdenberg, die interesse in haar had als zangeres. Dit was het begin van de loopbaan als Sugar Lee Hooper. Sugar verwees naar Marja van der Toorns liefde voor zoetigheden, Lee Hooper was de naam van de manager van Billie Holiday. Hoewel haar platenmaatschappij graag had dat ze een Nederlandstalig repertoire nam, hield Sugar Lee Hooper vast aan het Engels. Ze werd geïnspireerd door Ella Fitzgerald, Sam & Dave en The Pointer Sisters. Het opvallende stemgeluid en haar verschijning zorgden ervoor dat ze veel voor feesten en partijen werd geboekt.

In 1993 bracht Sugar Lee Hooper een album en singles uit. Dit werden uiteindelijk maar kleine hits. Een jaar later was ze een vast panellid in het TROS-spelprogramma "Dat zeg ik niet". Weer een jaar later stapte ze alsnog over op Nederlands repertoire en bracht ze het lied "De Wandelclub" (Jo met de Banjo) uit. Onder meer door een opvallend optreden in de André van Duin Show werd dit haar eerste top-tien-hit. De hierop volgende albums en singles werden echter kleine tot geen successen. Desondanks werd Sugar Lee Hooper een gevestigd artieste en daarmee veelgevraagd in het schnabbelcircuit. Zo speelde ze enkele gastrollen in onder andere "Het zonnetje in huis", "PaPaul" en "Pittige tijden". Ook speelde ze een rol in de speelfilm "I Love Dries".

VOOR JOU BELUISTERD

Sugar Lee Hooper

Met haar vriendin Andrea van der Kaap sloot Sugar Lee Hooper in 1998 een geregistreerd partnerschap. In 2001 was ze de eerste Nederlandse artieste, die een homohuwelijk sloot door het geregistreerd partnerschap om te laten zetten in een huwelijk.

In januari 2006 onderging Sugar Lee Hooper in Duitsland een facelift. In 2007 onderging ze een buikwandcorrectie en een borstoperatie.

Op 31 maart 2008 werd bekend, dat Sugar Lee Hooper een tumor in de heup had, waaraan zij geopereerd moest worden. Later bleek het om een goedaardige tumor te gaan. Op 14 april 2008 deelde het management van Sugar Lee Hooper mee, dat de artieste per direct zou stoppen met optreden, omdat zij het werk fysiek en mentaal niet meer aankon. Het feit, dat de 60-jarige zangeres naar eigen zeggen lichamelijk op was, deed haar besluiten om haar artiestenbestaan aan de wilgen te hangen.

Op 28 maart 2010 viel Sugar Lee Hooper van haar scootmobiel, waarbij ze haar heup brak. Tijdens de hierop volgende operatie kreeg ze een hartstilstand en zuurstofgebrek. Op 4 april 2010 overleed ze. Op 10 april 2010 werd Sugar Lee in Scheveningen vanaf het Kurhaus in een witte rouwkoets over de boulevard gereden. De stoet bleef stilstaan bij café Big Bell en Beach Club 't Peukie, waar ze vaak kwam. Daarna werd ze in Den Haag gecremeerd. Ze werd 62 jaar oud.

In 2013 werd bekend dat Sugar Lee was overleden door medische fouten van HMC Bronovo. Een combinatie van een ruggenprik en een narcose is de zangeres fataal geworden. In 2017 is haar as uitgestrooid op het strand van Scheveningen door haar weduwe Andrea.

Hieronder wat links naar o.a. een Eerbetoon van NPO1, wat Engelse nummers en uiteraard de bekende meezingers. Niet alle beeldmateriaal is van goede kwaliteit, de stem van Sugar Lee is dat wel. Veel plezier met luisteren!

[NPO 1: Eerbetoon aan flamboyante zangeres: Sugar Lee Hooper hier te beluisteren.](#)

[VIN CARDINAL and THE QUEENS - Kiddio \(1967\)](#)

[VIN CARDINAL & THE QUEENS - I'm Gonna Cry](#)

[Sugar Lee Hooper - My baby just cares \(live\)](#)

[Bas van Toor & Sugar Lee Hooper – Route 66](#)

[Sugar Lee Hooper - De Wandelclub](#)

[Sugar Lee Hooper - Oh wat ben je mooi](#)

[André van Duin & Sugar Lee Hooper - 't Was aan de Costa del Sol](#)

[Imca Marina, Carry Tefsen en Sugar Lee Hooper - Walsmedley](#)

[Sugar Lee Hooper - French Can Can](#)

[Afscheid Sugar Lee Hooper](#)

VOOR JOU BEZOCHT

Jugendstilmuseum, Salamanca

Casa Lis is een herenhuis gebouwd op de plek van de oude stadsmuur, in opdracht van Miguel de Lis (1855-1909). Het project stond onder toezicht van Joaquín de Vargas y Aguirre (1857-1935), een geboren inwoner van Jerez de la Frontera, die naar Salamanca was gekomen om de functie van provinciaal architect te bekleden. Miguel de Lis bezat een leerlooierij, die hij van zijn vader had geërfd en in de laatste decennia van de negentiende eeuw had aangepast aan nieuwe productiemethoden. Deze bloeiende onderneming bezorgde hem een comfortabele financiële positie, zozeer zelfs dat hij, toen hij zijn nieuwe herenhuis bouwde, een van de honderd grootste belastingbetalers van Salamanca was. Hij werd beschreven als een slimme zakenman en een onvermoeibare werker, en zijn "moderne" karakter is duidelijk terug te zien in het ontwerp van zijn nieuwe woning.

Het statige huis wisselde in 1917 van eigenaar toen Enrique Esperabé de Arteaga (1869-1966), de latere rector van de Universiteit van Salamanca, er met zijn gezin introk. Daarna werd Casa Lis bewoond door verschillende huurders tot de jaren 70, toen het, gesloten en ongebruikt, in verval raakte. Hoewel Casa Lis dus een periode van pracht en praal kende, werd het ook het slachtoffer van een periode van verwaarlozing die bijna tot de ondergang leidde. In 1981 startte de gemeenteraad van Salamanca, zich bewust van de waarde van het pand, een onteigeningsprocedure die het met succes van de ondergang redde. Daarna werd het een museum, het Museum voor Art Nouveau en Art Deco.

Het museum is in essentie een museum voor decoratieve kunsten dat een chronologische reis biedt van de laatste decennia van de 19e eeuw tot de Tweede Wereldoorlog. Deze periode van iets meer dan zestig jaar is ongetwijfeld een van de meest vruchtbare voor de toegepaste kunsten. De meeste tentoongestelde werken zijn gebruiksvoorwerpen, ontworpen volgens nauwgezette esthetische criteria. Deze dualiteit, die ze zeer interessant maakt als documenten van een tijdperk en een manier van leven, verklaart ook waarom veel ervan niet bewaard zijn gebleven, omdat hun gebruik ervoor heeft gezorgd dat ze de tand des tijds niet hebben doorstaan.

VOOR JOU BEZOCHT

Jugendstilmuseum, Salamanca

Hoogtepunten zijn onder meer de collectie 19e-eeuwse Franse porseleinen poppen, die door experts is beschreven als de beste publiekelijk tentoongestelde collectie ter wereld, en de tentoonstelling van sculpturen van Demetre Chiparus en Ferdinand Preiss, kleine sculpturen die metaal combineren voor kleding en ivoor voor de naakte lichaamsdelen zoals het gezicht of de handen, en die een icoon van de Art Deco zijn geworden.

Verder zijn er sieraden van Masriera en Fabergé te zien, iriserend glas uit de ateliers van Loetz, Kralik, Pallme König en de School van Nancy, met stukken van Émile Gallé, de gebroeders Daum en Paul Nicolas. Meubels van Homar, Majorelle en Busquets . Porselein van Rosenthal, Royal Copenhagen, Mariano Benlliure, Gustave Guetant en Zuloaga .

De collectie van Casa Lis belicht de carrières van belangrijke kunstenaars zoals Émile Gallé, met zijn gelaagde glas en verfijnde meubels, en de ontwikkeling van René Lalique, die, beginnend met Art Nouveau -sieraden, zijn creativiteit in de daaropvolgende decennia wijdde aan glasontwerp.

Ik heb er erg van genoten. Vooral in de stijlkamers was veel te zien. Foto's maken was verboden, maar de surveillant kon niet overal tegelijk zijn. Dus heb ik een paar prachtige foto's kunnen maken.

Wil je meer informatie? Kijk dan op de [website van het museum](#).

DE VROUW IN DE KUNST

LOIS DODD

Lois Dodd is 98 en schildert nog steeds. Dat doet de Amerikaanse al haar hele leven, maar pas de laatste jaren gooit ze er hoge ogen mee. In Kunstmuseum Den Haag is een overzichtstentoonstelling te zien, de eerste ooit in Europa. Haar intieme, observerende werken worden verrassend gecombineerd met vroege schilderijen van Piet Mondriaan.

Lois werd geboren in 1927 in Montclair in New Jersey. Ze volgde onderwijs aan de Cooper Union in New York City van 1945 tot 1948.

Ze was de enige vrouwelijke oprichtster van de Tanager Gallery, die een integraal onderdeel vormde van de avant-gardescene van Tenth Street in de jaren vijftig, waar kunstenaars hun eigen coöperatieve galerieën begonnen te runnen. Ze exposeerde in de Tanager Gallery van 1952 tot 1962. Van 1969 tot 1976 exposeerde ze in de Green Mountain Gallery. Van 1971 tot 1992 doceerde Lois aan Brooklyn College en aan de Skowhegan School of Painting and Sculpture, waar ze vanaf 1980 in het bestuur zat en nu gouverneur emerita is.

In 1992 ging ze met pensioen als docent aan Brooklyn College. Sinds 1954 is haar werk het onderwerp geweest van meer dan vijftig solotentoonstellingen. Lois is gekozen lid van de American Academy and Institute of Arts and Letters en van de National Academy of Design. Ze woont momenteel in New York en werkt in Maine. In een interview uit 2011 zei Lois over de oorspronkelijke Tanager-galerie: 'In 1952 was ik getrouwd met Bill King en hadden we een appartement aan 29th Street. Ely werd in 1952 geboren, ongeveer in dezelfde tijd dat we de galerie openden. Angelo Ippolito, Charles Cajori, Fred Mitchell, King en ik vormden de oorspronkelijke groep. Bill King en ik waren in Italië met zijn Fulbright-beurs, waar we Angelo en Fred ontmoetten. We waren na onze terugkeer uit Italië weer in New York bij elkaar gekomen. Het was aan 4th Street in een klein pandje dat ooit een kapperszaak was geweest. De verhoogde metro reed nog steeds op en neer door de Bowery. Er was een bar aan de overkant van de straat en veel Bowery-jongens hingen om de hoek, het was totaal anders dan nu.'

Als onderdeel van de golf van New Yorkse modernisten die vlak na het einde van de Tweede Wereldoorlog de kust van Maine verkenden, droeg Lois bij aan de verandering van het schilderkunstige landschap in de staat. Aangetrokken door de goedkope, oude boerderijen, de groene velden en de stralende zon, zocht ze zowel gezelschap als een ontsnapping aan de eisen van het stadsleven. De breuk met de stad en haar verfijnde kunstkringen gaf haar de vrijheid om nieuwe vormen van schilderkunst te verkennen, zowel landschappen als figuren, die in het tijdperk van het abstract expressionisme taboe waren.

Lois is vooral bekend om haar observerende schilderijen van landschappen, naakten en stillevenen. Zoals de kunstenaar in een interview zei: 'Ik zou het vinden, zien en zeggen "dat is spannend", maar ik wil geen dingen in scène zetten.' Het is in haar ontdekking en kadering (het kiezen van de uitsnede van een beeld) van het alledaagse dat iets ingetogen origineels en diepgevoelds het werk doordringt. Door haar directe omstandigheden te schilderen, verwierp Lois de bronnen die anderen van haar generatie als vanzelfsprekend beschouwden: massamedia, populaire cultuur en de glanzende oppervlakken van een comfortabel leven. Er is niets glamoureuus aan het werk, noch in het onderwerp, noch in haar materiaalgebruik. Ze viert geen overdaad, bezit of vrije tijd, noch veroordeelt ze die. Of ze nu wel of niet bedoelt dat haar weigeringen een commentaar zijn op het werk van de mensen om haar heen, haar schilderijen belichamen een impliciete kritiek op degenen die geloven dat hebzucht, bezit en vrije tijd essentieel zijn voor het nastreven van geluk.

“Catching the Light” was de eerste overzichtstentoonstelling van Lois’ werk in een museum in 2013. De tentoonstelling in het Portlandmuseum toonde schilderijen die de plaatsen en onderwerpen weergeven die het meest voor haar betekend hebben in haar zestigjarige carrière als kunstenaar. Het gaat onder meer om uitzichten op de Lower East Side van New York City vanuit de ramen van haar appartement, beelden uit de bossen en tuinen van Maine, en winterse taferelen bij het huis van haar familie in New Jersey. De tentoonstelling omvatte ongeveer 51 werken uit de periode van de jaren vijftig van de vorige eeuw tot de jaren 2010.

Lois speelde een belangrijke rol in de kunstscene van naoorlogs New York en ze was in de jaren 1950 een van de oprichters van Tanager Gallery: een plek waar kunstenaars zelf zorgden voor ruimte en aandacht om hun werk tentoon te stellen. Ze trok op met kunstenaars als Willem de Kooning, Alex Katz en Fairfield Porter en werkte geregeld met hen in Maine. Momenteel wordt haar werk volop getoond in de Verenigde Staten, maar dat duurde even: ze had pas in 2012 (op 85-jarige leeftijd) haar eerste grote tentoonstelling. Haar indrukwekkende schilderijen komen nu eindelijk ook naar Nederland!

Lois is al acht decennia actief. Al die tijd houdt ze vast aan haar eigen vorm en stijl en ze schildert op 98-jarige leeftijd nog bijna elke dag. Haar werken bevinden zich ergens op het spectrum tussen figuratie en abstractie, zo liet ze zich onder andere inspireren door Mondriaan. Ze schildert vooral wat ze tegenkomt in haar directe omgeving. Groene landschappen, gedetailleerde close-ups van bloemen, nachtelijke hemels, dichtbegroeide bossen, ramen, waslijnen, verweerde houten schuren en stadsgezichten zonder mensen.

De heldere kleuren lijken haast licht te geven. Lois schildert met dunne lagen verf, legt ze uit in een film die in het museum te zien is. ‘Het witte canvas reflecteert veel licht in de kleuren. Mijn handschrift is krabbelig en dun’, zegt ze met een innemende nuchterheid. Voor een bijna honderdjarige oogt ze verbluffend vitaal en bij de tijd met haar artistiek-warrige grijze hardos.

Ik kan het je aanraden, ik heb er van genoten!

De tentoonstelling Lois Dodd, “Framing The Ephemeral” is nog te zien tot 6 april 2026 in het Kunstmuseum Den Haag.

Voor meer informatie zie de [website van het museum](#).

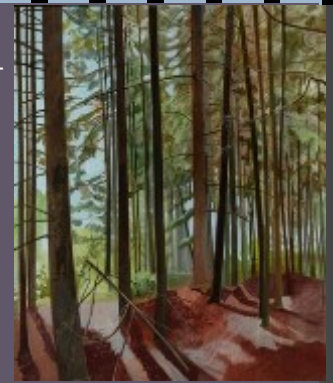

Foto’s van boven naar beneden:

Large Morning Woods (1978)

Sun in Hallway (1978)

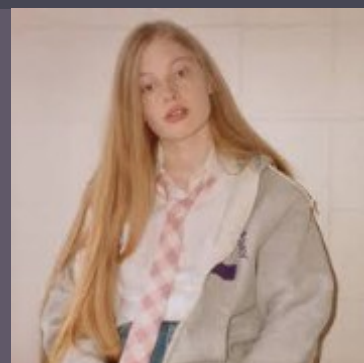
Springtime Studio Interior (1972)

VIVIAN JENNA WILSON

socialmediapersoonlijkheid, model en activiste

Vivian Jenna Wilson (Los Angeles, 15 april 2004) is een Amerikaans socialmediapersoonlijkheid, model en activiste. Ze is vooral bekend als de oudste dochter van techmagnaat Elon Musk, met wie ze de banden heeft verbroken. In 2025 sierde ze de cover van Teen Vogue.

Vivian is een kind van Elon Musk en schrijfster Justine Wilson. In 2020 kwam ze op 16-jarige leeftijd uit als transgender en begon ze de achternaam van haar moeder te gebruiken. Twee jaar later vroeg ze bij de rechtbank van Los Angeles officieel een wijziging van haar naam en geslacht aan, met als motivatie dat ze "niet meer geassocieerd wil worden met haar biologische vader op welke wijze dan ook."

Vivian staat bekend om haar activisme via sociale media, zoals Threads, waar ze opkomt voor transrechten, economische gelijkheid en sociale rechtvaardigheid. Ze omschrijft zichzelf als links, maar niet marxistisch.

Vivian begon studies in vreemde talen. In 2025 maakte ze haar debuut als model voor het merk Wildfang. Het magazine Teen Vogue wijdde de cover en het hoofdartikel van een nummer aan haar.

Vivian is een transvrouw en wil er als online beroemdheid alles aan doen om transjongeren te beschermen tegen de "wrede aanvallen" die ze tegenwoordig in de VS te verduren krijgen. Het politieke landschap noemt ze "steeds vijandiger" en de richting waarin het land zich beweegt "angstaanjagend". En o ja, ze is een dochter van Elon Musk.

Vivian Jenna is een van de minimaal twaalf kinderen van Musk. Haar moeder is Justine Wilson, een van de vier vrouwen bij wie de rijkste man ter wereld kinderen kreeg. 'Ik moet zeggen dat ik niet weet hoeveel broers en zussen ik heb, als je halfbroers en -zussen meetelt,' zei ze in interview met Teen Vogue, het tweede interview dat ze ooit gaf.

In het eerste interview, met NBC, spaarde ze haar vader, met wie ze zo ver zo ongeveer alles van mening verschilt, al niet. Die had toen in het openbaar commentaar gegeven op haar transitie, die in 2022 officieel werd. Musk zei onder meer dat hij "misleid" was om in te stemmen met de transbehandelingen van zijn destijds zestienjarige dochter. 'Ik verloor in essentie mijn zoon. De term is niet voor niets "deadnaming" (een naam gebruiken die een transgender of non-binair persoon vóór de transitie had, vaak vanwege een gebrek aan acceptatie), want je zoon is dood.'

Vivian betichtte hem van leugens zo zei Musk. 'Als je over mij gaat liegen, schaamteloos tegen een miljoenpubliek, zal ik dat niet zomaar laten gebeuren.' In het interview in Vogue, gaat Vivian verder in op haar band met haar vader en zijn activiteiten. Het gaat daarbij onder meer over de veronderstelde nazigroet die Musk bracht tijdens een toespraak in Washington. 'De nazigroet was krankzinnig,' zegt Vivian. 'Ik ga het zeggen zoals het was. Die shit was absoluut een nazigroet,'

VIVIAN JENNA WILSON

socialmediapersoonlijkheid, model en activiste

Vivian zegt zich niet veel bezig te houden met haar vader, met wie ze naar eigen zeggen al vijf jaar geen contact heeft gehad. 'Ik geef geen fuck om hem. Echt niet. Het is irritant dat mensen mij met hem associëren. Ik heb gewoon geen ruimte meer om me er druk om te maken.'

Financieel profiteert ze op geen enkele manier van de rijkdom die Musk vergaarde met onder meer Tesla en SpaceX. Ze probeert op eigen benen te staan en bekendheid te vergaren met posts op social media. Ze heeft inmiddels al meer dan een miljoen volgers.

Vivian voelt opnieuw de behoefte zich uit te spreken tegen haar vader omdat die een centrale rol speelde in de regering Trump, een regering die zich inspant om de positie van transpersonen te verzwakken. Ze noemt het beleid van die regering "angstaanjagend". Ze heeft niet het gevoel dat mensen snappen dat trans zijn geen keuze is. 'Het zijn uiteraard niet alleen transgenders die worden getroffen door de huidige regering. Ik probeer echt om me meer uit te spreken op dat front, aangezien de huidige regering in dat opzicht een soort sloopkogel is.'

Haar vader noemt Vivian "zielig" en "een groot kind". Ze vindt niet dat haar transitie gezien mag worden als een van de redenen dat hij "verder naar rechts" is opgeschoven. En ondanks zijn enorme rijkdom is ze niet bang voor hem. 'Waarom zou ik? Omdat hij rijk is? O jee, ik sta te trillen, ik sta te bibberen in mijn schoenen,' zegt ze sarcastisch. 'Nee, het interesseert me geen fuck hoeveel geld iemand heeft.'

Zelf beschouwt ze zich links en heeft ze moeite met grote vermogensongelijkheid. 'Ik denk dat dat een van de grootste problemen is in de VS, met name voor onze generatie. Ik vind dat arbeiders eerlijk beloond moeten worden voor het werk dat ze doen. En ik denk niet dat vermogen moet worden opgepot door die mega-miljardairs, die alleen aan zichzelf denken. Ik heb er een paar ontmoet en ik denk niet dat het heel goede mensen zijn.'

Musk reageerde tegenover Vogue niet op de uitspraken van zijn kind.

NYX

Nyx, de godin van de nacht, schrijft
over dagelijkse dingen

Oudjaarsnacht: Tussen traditie en verandering

Reflecties op een unieke Nederlandse oudejaarsavond

Oudjaarsnacht in Nederland is een fenomeen dat bol staat van tradities, sentimenten en, eerlijk is eerlijk, een flinke dosis chaos. Waar velen in andere landen het nieuwe jaar verwelkomen met een bescheiden vuurwerkshow of een glas champagne, doen wij Nederlanders het net even anders: knallend, luid, en soms ronduit eigenwijs. Het is een avond waarop de klok niet alleen twaalf uur slaat, maar vooral ook het hart van onze collectieve beleving harder klopt.

De voorbereidingen beginnen vaak al vroeg. Supermarkten zijn vol met mensen die oliebollen en appelbeignets inslaan, terwijl buiten op straat de eerste vuurpijlen al de lucht in gaan. Het is een ongeschreven regel dat je minstens één oliebol eet, al is het maar uit nostalgie. Families verzamelen zich rond tafel, kaarten worden gelegd, de oudejaarsconference staat op de achtergrond aan; tradities die zich jaar na jaar herhalen en waar je als Nederlander moeilijk onderuit komt.

En dan is er het vuurwerk. Het is de climax van oudjaarsnacht, maar ook het onderwerp van steeds meer discussie. Waar vroeger het hele dorp samenkwam om zijn eigen vuurwerk af te steken, zie je nu steeds vaker dat er vuurwerkvrije zones worden ingesteld. De vuurwerkdiscussie verdeelt menig familie aan tafel – “Vroeger mochten we alles, nu mag je nog geen sterretje aansteken!” – maar de knallen maken nog altijd indruk. Je merkt dat het gevoel van saamenhorigheid, ook al is het even, door de straten galmt met ieder siervuurwerk dat de lucht kleurt.

Oudjaarsnacht is niet alleen een feest van lawaai en lekkernijen, maar ook een moment van bezinning. Terwijl het vuurwerk nog nagalmt, dwalen gedachten af naar het jaar dat achter ons ligt. Wat hebben we bereikt? Wat willen we beter doen in het komende jaar? Het is de tijd van goede voornemens, die vaak met een glimlach worden uitgesproken en helaas net zo snel worden vergeten. Maar het ritueel van samen vooruitkijken, met een glas in de hand en een hoop nieuwe plannen, geeft het begin van het jaar toch altijd iets hoopvol.

De manier waarop we oudjaarsnacht vieren verandert, dat is zeker. Er zijn steeds meer regels, bewustwording over veiligheid en dierenwelzijn groeit, en niet iedereen kijkt meer naar dezelfde conference op tv. Maar wat blijft is het gevoel van samen zijn, het delen van verhalen en het verwelkomen van een nieuw jaar vol mogelijkheden. Misschien is dat wel de mooiste traditie van allemaal: het besef dat, wat er ook verandert, we samen het oude jaar uitzwaaien en het nieuwe omarmen.

Dus, beste lezer, of je nu knallend de nacht doorkwam of juist in alle rust het nieuwe jaar verwelkomde, oudjaarsnacht blijft een avond die ons allemaal verbindt. Proost op traditie, verandering, en een heel gelukkig nieuwjaar!

VOOR JOU OP REIS

Salamanca, universiteitsstad met charme

Salamanca is een universiteitsstad ten noordwesten van Madrid. De stad werd in de derde eeuw voor Christus veroverd door de Carthagers. Daarna werd het een Romeinse nederzetting, om vervolgens tot de elfde eeuw geregeerd te worden door de Moren.

De universiteit van Salamanca is een van de oudste in Europa. De universiteit bereikte zijn hoogtepunt tijdens de gouden eeuw van Salamanca. Het historische stadscentrum bevat Romaanse, gotische, Moorse, renaissance en barok monumenten. Vooral de Plaza Mayor is indrukwekkend, met zijn galerijen en arcades. Salamanca is een essentieel centrum van de Churriguera, een dynastie van architecten, decorateurs en beeldhouwers uit Catalonië. Hun stijl heeft in de achttiende eeuw grote invloed gehad op de Latijns-Amerikaanse landen.

De stad Salamanca heeft ook wel als bijnaam 'Gouden Stad' door zijn schitterende architectuur van glimmend zandsteen. In 2002 kreeg de Spaanse stad niet voor niets de titel 'Culturele Hoofdstad van Europa' door o.a. zijn prachtige kathedralen, oude universiteit en het mooie Plaza Mayor plein. Bijkomend voordeel is dat het oude centrum qua grootte heel goed te bewandelen is en bijna aanvoelt als een intiem dorp. Doordat een groot deel van de inwoners student is (ruim dertig procent), heeft de stad met zijn vele bars en kroegen een bruisend nachtleven.

Zo'n dertig jaar geleden studeerde ik Spaans in Salamanca. Een zomercursus was het. We kregen zoveel huiswerk dat ik weinig van de stad heb gezien. Lessen van negen tot twee en daarna huiswerk maken op de Plaza Mayor. Tijd om de stad te bekijken was er nu wel.

We waren er niet lang, maar lang genoeg om heel erg te genieten. We hebben één avond en één dag door de stad geslenterd. Ons hotel lag vlakbij het centrum, alles op loopafstand. In de avond gingen wij naar een pleintje met heel veel restaurantjes en hebben daar heerlijk gegeten.

De volgende dag als eerste het beroemde huis met de schelpen gezocht en gevonden. Daarna de Kathedraal bezocht. Wat een rijkdom, niet te bevatten. We waren er wel even zoet mee. Zoveel te zien.

Daarna zocht ik naar het talengebouw van de universiteit. Zo mooi om te ontdekken dat daar niets veranderd was. Ik voelde me even terug in de tijd. Vervolgens naar een wijk waar geen toeristen komen en naar een mooi park. Inmiddels half drie in de middag, tijd voor lunch dus. En dat is meestal ook warm eten.

VOOR JOU OP REIS

Salamanca, universiteitsstad met charme

Na de lunch naar het Art-Deco Museum. Prachtig! Er was een tentoonstelling over dans uit die tijd zoals het Ballets Russes van o.a. Diaghilev. Maar ook Josephine Baker kwam aan bod. Veel mooie sieraden en meubels uit de jaren 1910 - 1920 gezien. Heel veel parfumsflesjes van o.a. Lalique en oneindig veel vazen en beeldjes uit die tijd. Het gebouw zelf was ook meer dan fantastisch. Zie ook de rubriek "Voor jou bezocht" op bladzijde 30.

Tijdens het lopen natuurlijk wat winkels binnengegaan, just for fun. Niks gekocht namelijk.

En toen natuurlijk de Plaza Mayor. We hebben er heel lang in het zonnetje gezeten. Koffie, nog een drankje, weer koffie. Heerlijke plek waar ik nu zat zonder iets te moeten doen. Tegen achten wat te eten gezocht. Veel honger hadden we niet vanwege de late uitgebreide lunch, een plankje calamares was voldoende.

Kunnen vaststellen dat het een prachtige stad is. Zo open. Brede straten, grote pleinen, veel jongelui die er studeren, allemaal even beleefd. Heerlijk om er weer te zijn.

Mocht je in de buurt zijn of op doorreis naar Portugal, maak even een of twee dagen vrij voor deze stad.

NIET TE MISSEN

Bijzondere evenementen of tentoonstellingen

**Marlow Moss – Een koffer vol schetsen
te zien tot en met 10 mei 2026
Kunstmuseum, Den Haag**

Kunstmuseum Den Haag presenteert een selectie schetsen van kunstenaar Marlow Moss (1889-1958), naar aanleiding van de recente verwerving van een koffertje waarin ruim honderd voorstudies werden bewaard. Deze voorbereidende werken worden getoond bij de drie schilderijen van Moss uit eigen collectie die na jarenlang op reis te zijn geweest voor verschillende (inter)nationale tentoonstellingen, weer herenigd worden in het museum. Net als haar tijdgenoten zocht Moss naar een perfecte harmonie van vlakken en lijnen, waarin de materiële wereld wordt achtergelaten.

Ga naar de [website](#) van het museum voor meer informatie

**Ongehoord, verzamelde vrouwen
te zien tot en met 31 december 2026
Museum Gouda**

Zes eeuwen geschiedenis door de ogen van vrouwen uit de collectie van Museum Gouda. Ruim 30 ijkpunten die de voortdurende golfbeweging van emancipatie markeren. Deze verhalen, vaak vergeten of verborgen, worden verteld in 'Ongehoord, verzamelde vrouwen'.

Van huisvrouwen tot kunstenaars, vrouwen hebben altijd een onmiskenbare rol gespeeld, ondanks de beperkte erkenning in hun tijd. Vrouwen in alle lagen van de samenleving hebben in de vroegmoderne tijd aanzienlijke zelfstandigheid, maar ze laten maar weinig tastbare sporen na. In de archieven worden de meeste vrouwen enkel aangeduid als huisvrouw, echtgenoot, moeder of dochter van een man. Hoe positioneerde zij zich in een wereld die vaak door mannen werd gedomineerd?

Voor meer informatie: ga naar de [website](#)

SERVICEPAGINA

Groep 7152 email: info@groep7152.nl
Bestuur:
Voorzitter: Marianne Henny voorzittergroep7152@gmail.com
Penningvrouw: Ida Westra penningmeestergroep7152@gmail.com
Secretaris: Adriënne Nijssen secretariaatgroep7152@gmail.com
PR en website: prgroep7152@gmail.com

Ereleden:

Hannah van Buuren
Elly Fraayen
Ida Ruyzendaal (postuum)
Nel Welle Donker-Delfos Visser
Riet Ruyzendaal-de Groot

Administratie:

Ombocht 26
8491 BR Akkrum
Bank: NL44INGB0001884811 tnv St. Groep 7152
email: dona7152@gmail.com

Regio's en werkgroepen:

Arnhem-Nijmegen: <http://groep7152.nl/arnhem-nijmegen/>
Flevovuur: <http://groep7152.nl/flevovuur/>
La Gaité (Utrecht-Amersfoort): <http://groep7152.nl/la-gaite/>
Pink Lounge Ladies (Assen): <http://groep7152.nl/pink-lounge-ladies/>
Roze Vrouwen Vechtdal (Hardenberg): <http://groep7152.nl/roze-vrouwen-vechtdal/>
Werkgroep 50 pl(min)us: www.50plusminus.nl

Colofon

Issn 01666-7505

55e jaargang nummer 1
Oplage: 650
Verschijnt 6 x per jaar
(februari, april, juni, augustus, oktober, december)

Hoofdredacteur: Adriënne Nijssen
Eindredacteur: functie vacant
Email: amarantmagazine@gmail.com
Administratie: dona7152@gmail.com
Advertentiebeheer: amarantmagazine@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden stukken in te korten. Niets uit deze Amarant mag worden overgenomen zonder toestemming van de hoofdredacteur.

Kopijsluiting volgend nummer: 15 maart 2026. Kopij die later binnenkomt wordt niet in behandeling genomen. Verschijningsdatum volgend nummer: rond 20 april 2026.

Amarant wordt verstrekt aan onze donatrices. Een donateurslidmaatschap kost minimaal € 30,- per jaar.
Beëindiging: schriftelijk, twee maanden voor het einde van het tijdvak.

Amarant wordt ook verstrekt aan onze adverteerders. Advertenties vanaf € 25,- per jaar. Vraag een vrijblijvende offerte.

Foto omslag: Museum Lam, tentoonstelling SNACK, juli 2025

ORGANISATIES

... en hun werkterrein

CHJC *Vereniging van christelijke homo's en lesbiennes*

Postbus 14722, 1001 LE Amsterdam

☎ 06-53234516

✉ info@chjc.nl 🌐 www.christenqueer.nl

COC Nederland

Federatie van Nederlandse verenigingen tot integratie van homoseksualiteit

Postbus 3836, 1001 AP Amsterdam

Bezoekadres: Nieuwe Herengracht 49, 1011 RN Amsterdam

☎ 020-6234596

✉ info@coc.nl 🌐 www.coc.nl

Gay & Lesbian Switchboard

Hier kun je terecht met jouw vragen over homo, bi- en transseksualiteit. Via mail of telefonisch.

Kijk voor openingstijden op de site.

Ook via chat bereikbaar.

☎ 020 623 65 65

✉ info@switchboard.nl 🌐 www.switchboard.nl

Homodok-Lesbisch Archief Amsterdam

Informatie- en documentatiecentrum over homoseksualiteit en seksuele diversiteit

Oosterdokstraat 110, 1011 DK Amsterdam

Bezoekadres: Oosterdokskade 143, 1011 DL Amsterdam

☎ 020-5230837

✉ homodok@ihlia.nl 🌐 www.ihlia.nl

John Blankenstein Foundation

Draagt bij aan een open en veilig sportklimaat voor homo-, biseksuelen en lesbiennes

☎ 06-51452330

✉ info@johnblankensteinfoundation.nl

🌐 www.johnblankensteinfoundation.nl

Jong&Out

Voor homo's, lesbo's, bi's en transgenders tot en met achttien jaar

🌐 www.jongenout.nl

LKP *Landelijk Koördinatiepunt Groepen kerk en homoseksualiteit*

✉ via formulier op website 🌐 www.lkp-web.nl

LNBI

Landelijk Netwerk Biseksualiteit

Postbus 75087, 1070 AB Amsterdam

☎ 06-22938519 (dagelijks van 17.00-22.00 uur)

✉ voorlichting@lnbi.nl 🌐 te bereiken via Twitter @LNBI

Naast LNBI is er nu ook Bi+, bereikbaar via www.biplus.nl

Orpheus

Voor mensen die in hun heterorelatie te maken hebben met homoseksuele, lesbische of biseksuele gevoelens van henzelf of hun partner.

Diverse regiogroepen in het hele land.

✉ via bericht op website 🌐 www.orpheushulpverlening.nl

Proud Parents

Voor ouders van homoseksuele jongeren

Antwoordnummer 2966, 1000 RA Amsterdam

☎ 020-6234596

🌐 <https://www.facebook.com/proudparentsband>

Rainbow Buddy Support

Voor homomannen, lesbische vrouwen, biseksuelen en transgenders wiens leven (tijdelijk) uit balans is vanwege meervoudige problematiek en psychische / psychiatrische klachten

Postbus 10887, 1001 EW Amsterdam

Bezoekadres: Droogbak 1-D, 1013 GE Amsterdam

☎ 020. 531 76 00

✉ info@deregenboog.org 🌐 www.deregenboog.org

Roze Hulpverlening

Psychosociale hulpverlening voor homoseksuele, lesbische, biseksuele en transgender cliënten.

Op deze website staan de gegevens van meer dan 150 hulpverleners en 10 instellingen die affiniteit en ervaring hebben met hulpverlening aan cliënten met homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender gevoelens

🌐 www.rozehulpverlening.nl

Stichting De Kringen

Gespreks/gezelligheidsgroepenorganisatie voor homo- en biseksuele mannen en vrouwen

Landelijk informatiepunt:

☎ 06-83 22 97 97, best bereikbaar tussen 19.00 en 21.00 uur 's-avonds

✉ via bericht op website 🌐 www.dekringen.nl

Stichting Jongeren met een Homo Ouder

Postbus 785, 6500 AT, Eindhoven

☎ 06-54346043

✉ contact@jmho.nl 🌐 <https://www.coc.nl/tag/stichting-jongeren-met-een-homo-ouder>

Vereniging Genderdiversiteit

Postbus 11575 1001 GN Amsterdam

☎ 06 – 25 435 865

✉ info@vereniging-genderdiversiteit.nl

Amarant

Magazine van Groep 7152

Kopij voor Amarant jaargang 55,
nummer 2 dient binnen te zijn op:

15 maart 2026

Wil je reageren op een van onze rubrieken, stuur je reactie
dan naar: amarantmagazine@gmail.com

Wil jij zelf een bijdrage leveren aan ons magazine, ook dan
kun je mailen naar: amarantmagazine@gmail.com

Aan dit nummer werkten mee:

Marja van Dort, Leny Hartong, Adriënne
Nijssen, Nyx, Cok Troost, Aafke Vlaanderen
Oldenzeel

Met dank aan:

Edith O.

Eveline de P.

Marjolein Z.

In het volgende nummer o.a.

- ◆ In Memoriam Astrid Roemer
- ◆ Pauli Murray, burgerrechtenactiviste
- ◆ Vrouwen bang in de openbare ruimte
- ◆ Spannende speurtocht naar queer erfgoed: Karl Giese en de nalatenschap van Magnus Hirschfeld
- ◆ Périgueux , lieflijk stadje in de Dordogne
- ◆ De vrouw in de kunst: Artemisia Gentileschi

De nieuwe Amarant verschijnt rond 20 april 2026

